

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LXXIII. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA
ÉS HÍRLEVELE – 2017. JANUÁR 10.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

1.

VÁRUNK

„Bizonyos dologból” nem lehet várat építeni. Márpedig pénz nélkül csak „bizonyos dologhoz” juthat hozzá az ember. Így van ez az élet minden területén, következésképp az oktatásban is.

A kormány 2016. decemberében publikált tanulmányából kiderült, az oktatásban a nominális ráfordítás 2010-től 2013-ig drasztikusan csökkent. Ez az összeg 1990–2008-ig folyamatosan nőtt, 2009-ben kicsit csökkent, majd 2010-re ismét elérte a 2008-as értéket. Nagy valószínűséggel a pedagógusbérek emelésének köszönhetően 2013-ban és 2014-ben felkészült a 2008-as szintre, kicsit meg is haladta azt.

GDP-arányosan nézve viszont 2003-tól 2013-ig folyamatosan csökkent az oktatásra fordított összeg. A magyar kormány 1995-ben még a GDP 5,3 százalékát költötte oktatásra. Ennél többet csak 2002–2003-ban költött e célra kormány, majd az oktatás finanszírozása elszakadt a GDP növekedésétől. A mélypont 2013-ban volt, akkor mindössze a GDP 3,9 százalékát költötték oktatásra, hogy azután 2015-ig felemelkedjen 4,4 százalékra. Hozzátesszük, az OECD ajánlása az, hogy minden ország a GDP 6 százalékát költse oktatásra.

Ennyit a pénzről. Azt már mindenkinek a fantáziájára bízom, hogy elképzelje, miképp csapódik, csapódott le, mit is jelent ez a folyamat valójában az iskola világában.

Segítségül csak a PISA-eredményeket, a funkcionális analfabetizmus növekedését, a sajátos nevelési igényű gyerekek számának drasztikus emelkedését, lemaradásunkat tudásban a világ-tól és egyéb ilyen „apró” dolgot említenék.

De hagyjuk is a pénzt! Nálunk úgy is az a legkevesebb!

Amiben nem volt hiány az oktatásban, az maga a reform. Téglának kevésnek bizonyult, leginkább csak légvárat lehetett és lehet építeni belőle. Mert „a törvény szövegeke mindig fölfeslik valahol”.

A rendszerváltás óta mégis minden kormány azon igyekezett, hogy saját reformmal önnön arcára formálja a mindenkori oktatást. És még azt sem mondom, hogy nem a jó szándék vezérelte. De, mint tudjuk, a pokolhoz vezető út is csupa jó szándékkal van kikövezeve.

Oktatás alatt a hétköznapiokban leggyakrabban valamely információ (tudás) – általában nagyobb mennyiségben történő – átadását értjük. Rendszeres, intézményesített formáját nevezhetjük tanításnak is. Ám a dolog lényege mégis csak az, hogy Magyarországon a mindenkori oktatással szembeni elvárás politikai. Magyarul, hogy olyan – a legképlékenyebb korokban „megdolgozott” – fiatalok kerüljenek ki az iskolapadokból, akik felnőttkorukra az őket „a tanulás áldásában részesítő” kormány lelkes támaszaivá válnak, az ő céljait szolgálják. Nincs ez másként ma se.

És szerintem itt kezdődik a baj.

Mert a politika nem csak akkor kúszik be az iskolákba a küszöb alatt, amikor ott késő délután vagy este valamilyen pártrendezvényt tartanak. Nem csak akkor, amikor osztályokat rendelnek egy hivatalos átadásra biodíszletnek. A politika elsősorban akkor kúszik be az iskolákba, amikor egy négy évre megválasztott kormány úgy dönt, csak ő mondhatja meg a „tutit”, mit, mikor, kik és hogyan taníthatnak a jövő nemzedékének. És attól kezdve az ő szava a szent, aki ellenszegül, vagy véletlenül más véleményen van, az ellenség. Ellenség, akit le kell győzni, ki kell iktatni. Mert csak felesleges rossz.

És ez itt a nagyon nagy baj!

Pedig jobbító szándékból nincs hiány. A magyar oktatás lejtmenetét látva a jobbításra sokféle kínálat létezik, a tüntető professzortól a szakszervezeti és civil ellenálláson át a volt oktatási miniszter elképzeléséig sok-sok téglát beépíthető lenne a tudás várába. Csak a kormányon levők nem kérnek belőle.

Pedig van, ami még a pénznél is, a reformnál is sokkal fontosabb, az, hogy végre közmegegyezés legyen ebben az országban arról, hogy kikkel, mit, mennyit és hogyan akarunk a gyermekeink fejébe tömni. Ez több lenne a téglánál, igazi várépítő anyag, mert erősebb a malternál, a cementnél is. Igazi összetartó erő. Mert ezen a jövőnk múlik!

Millei Ilona

A TARTALOMBÓL

Kattintson a Bölcs Bagolyra!

A gyakran változó jogszabályok között nem egyszerű dolog eligazodni. A jog nem ismeretere senki nem hivatkozhat eredményesen, ha valamit elront, azért, mert a változásokat nem követte.

2

4

Újraválasztották Galló Istvánnét

Ismét az Európai Oktatásügyi Szakszervezeti Bizottság (ETUCE) Végrehajtó Bizottságának tagjává választották Galló Istvánnét. A szervezetben a PSZ elnöke további négy évig képviseli a magyar pedagógusokat.

Itt a szakszervezet beszél!

Voltak és lesznek vitáink, harcaink különböző színtereken, de észérvekkel, törvényekkel alátámasztva többnyire meg tudunk állapodni. (Földváriné Jeneses Katalin, PSZ JNSZ megyei elnöke)

5

6

Itt a szakszervezet beszél!

A tantestületeken végignéve megdöbbentő kép tárul elénk: annyi kiszorított, elcsigázott pedagógust látni, hogy az ember zsebében kinyílik a bicscsa, és ordítani szeretné: meddig tűritek még ezt a nagy megaláztatást?! (Lencse János PSZ JNSZ megyei alelnök)

Itt a pedagógusok beszélnek!

Az óvó nénik túlterheltek, néha nagyon fáradtak, de még mosolyognak, és teszik a dolgukat a gyermekekért, de csak miattuk, és hogy meddig bírják, az nagy kérdés. A gyermekeink tünényesek, mindegy, hogy a család szegény vagy kicsit tehetősebb.

7

10

Az oktatás jobban teljesít!

A legfontosabb fenntartói ügyekben – intézménylétesítés és -megszüntetés, intézményi tevékenység meghatározása – továbbra is a miniszter dönt. Ezáltal a közhatalmi és a fenntartói jogositványok összemossódnak. (Szűdi János)

PISA-sokk után

Magyarországon szinte senki nem gondolkodik azon, milyen hosszú távú keretei legyenek az oktatásnak, hiszen még mindig a múlt problémáit próbáljuk megoldani, a múlt démonaival küzdünk. (Radó Péter, oktatáskutató)

12

13

Ferge Zsuzsa ajánlja

„Lent a szegények, mélyszegények, munkanélküliek, prekáriusok, hajléktalanok, a többi millió tömege... egyre inkább kiszakad a társadalomból, szorul be szegregátumokba... a reménytelen sorsvesztésbe.”

Kattintson a Bölcs Bagolyra!

Kedves Olvasóink! Ettől a számunktól a Pedagógusok Lapjának a sárga oldalakon közölt PL – Jogi útmutatója felköltözött a Pedagógusok Szakszervezetének honlapjára (www.pedagogusok.hu). Így azoknak, akik mielőbb szeretnének eligazodni a paragrafusok erdejében, nem kell kivárniuk a lap havi megjelenését, elég, ha rákattintanak a PSZ Bölcs Baglyára!

Nem csak a bagoly lehet bölcs!

A gyakran változó jogszabályok között nem egyszerű dolog eligazodni. Nem egyszerű, pedig muszáj. A jog nem ismeretere senki nem hivatkozhat eredményesen, ha valamit elront, azért, mert a változásokat nem követte. A Pedagógusok Szakszervezete tagjai segítségére sietett azzal, hogy új szolgáltatásként – honlapján – jogszabály-magyarázatokat tesz közzé. Ezek megismeréséhez, elolvasásához csupán be kell lépni a PSZ-honlap zárt részébe.

Akit érdekel, miképpen alakul az iskolák helyzete az irányítás új rendszerében, aki kíváncsi arra, nyilvánosságra hozhatók-e egy tanuló osztályzatai, aki „csupán” szeretne tájékozott lenni, látogassa meg a honlapunkat.

Keresse meg a PSZ BÖLCS BAGLYÁT, amely egy törvénykönyvön ül, és kattintson rá. Ekkor a következő információt olvashatja el az érdeklődő: „A PSZ zárt oldalán, a kezdőoldalon feltüntetettük azt a jelszót, amellyel a bejegyzések olvashatók a PSZ Bölcs Bagoly oldalán. A zárt oldalra minden tagunk tagszáma és irányítószáma segítségével tud belépni. A Bölcs Bagoly jogi oldal a képre kattintva érhető el!”

A Pedagógusok Szakszervezete bíz abban, hogy ez a szolgáltatás megnyeri tagjai tetszését. A Pedagógusok Szakszervezete bíz abban is, hogy ily módon segítséget nyújt a jogszabályok megértéséhez, elősegítve ezzel a hatékony érdekvédelmet.

PSZ Országos Iroda

Nyugdíjasainknál járt a Télapó

A PSZ nyugdíjas tagozata december 7-én tartotta a karácsonyi ünnepséggel összekötött tanévzáró ülést. A találkozáson a PSZ két alelnöke, Szabó Zsuzsa és Gosztorny Gábor tájékoztatta a nyugdíjas tagokat a szeptember óta eltelt időszak szakszervezeti eseményeiről.

Holcsikné Brummer Mária intézőbizottsági tag a NYOK és a NYOSZ munkájáról, valamint a FES (Friedrich Ebert Stiftung) és a Tánscsics Alapítvány konferenciájáról számolt be. Utóbbi az Új Időügyi Stratégia és fenntartható nyugdíjrendszer címmel zajlott november 23-án. Holcsikné Brummer Mária tájékoztatást adott a Reichl Mária Alapítvány és a Gárdonyi Géza Alapítvány kuratóriumi üléséről is. Osváth Péterné a SZEFG nyugdíjas tagozati ülésének tapasztalatairól beszélt. A hivatalos megbeszélések után kellemes hangulatú ünnepség keretében Szabó Zoltán, a nyugdíjas tagozat tagja adta át az Országos Iroda karácsonyi ajándékát.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Az OKÉF tevékenységében részt vevő

Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) hivatalos hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: Millei Ilona

Technikai szerkesztő: Márfiné Béczi Erika

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Telefon/fax: 322-8464

Levél cím: 1417 Budapest, Postafiók 11

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája

1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8453

Felelős kiadó: Galló Istvánné elnök

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 4500 Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

Solti Péter a Klebelsberg Központ új vezetője

Az emberi erőforrások minisztere január 16-ával Solti Pétert, az intézményirányítási és -finanszírozási rendszer kialakításáért felelős miniszteri biztost bízta meg a Klebelsberg Központ elnöki feladatainak ellátásával – közölte az Emmi január 9-i közleményében. A központ szakmai elnökhelyettese Hajnal Gabriella lesz, a pénzügyi feladatok elvégzését a szervezet gazdasági elnökhelyettese, Kotán Attila irányítja a továbbiakban is. Az Emmi oktatásért felelős államtitkársága egyben köszönetet mondott a szervezet pénzügyi konszolidációjának, valamint az új szervezet kialakításának végrehajtásával megbízott Pölöskei Gáborné és Jenei Zoltán miniszteri biztosok munkájáért. Mint írták, a Klebelsberg Központ az eddigiekénél nagyobb hangsúlyt fektet arra, hogy menedzserszemlélettel végezze a feladatait, a rendelkezésre álló erőforrásokat, tudást és lehetőségeket minél hatékonyabban csatormázza be a tankerületi központokon keresztül az iskolákba. Ennek a megvalósítása lesz Solti Péter elnök feladata az új struktúra megerősítése és fejlesztése mellett. Az ő munkáját szakmai elnökhelyettesként fogja segíteni Hajnal Gabriella, aki 17 évig dolgozott egy többcélú intézmény vezetőjeként, és tagja volt a pedagógus-sztrájkbizottságnak. A pénzügyi feladatok ellátását a szervezet gazdasági elnökhelyettese, Kotán Attila irányítja a továbbiakban is. Az Emmi kiemelte, az államtitkárságnak továbbra is az a célja a szervezeti és jogszabályi változásokkal, hogy a magyar oktatási rendszer biztosítsa a társadalom és a gazdaság igényeinek megfelelően a diákok számára a jövőben is kamatoztatható kompetenciákat. Meggyőződése, hogy az állami intézményfenntartás a garanciája az iskolák biztonságos működésének – olvasható a közleményben.

MTI

Gyermekevédelem fehér asztal mellett

A tornanádaskai gyermekotthon PSZ-alapszervezete Bódvaszilason tartotta „rendes évi összetartását” 2016. december 9-én. Az otthon dolgozó és a megyei gyermekvédelmi szakellátás megjelent szakemberei meghallgathatták dr. Dobos László, Miskolc díszpolgára, a Miskolci Gyermekváros valamikori igazgatója, egyetemi tanár előadását Magyarország gyermekvédelmének történetéről. Az évek óta hagyományosan megtartott eseményt jó hangulatú vacsora zárta. M. Z.

Január végére lesz szmsz

A Klebelsberg Központ közleményt adott ki január 4-én, melyben alaptalannak nevezik azokat a sajtóban is megjelent vélekedéseket, hogy tisztázatlanok a tankerületi központok működési viszonyai. Azt írják: „Minden szükséges belső szabályozó elkészül a jogszabályokban meghatározott határidőkon belül, az iskolák és a tankerületek együttműködése pedig továbbra is zökkenőmentes. A tankerületi központok a hozzájuk tartozó intézményekre, a diákokra, szülőkre és a pedagógusokra partnerként tekintve végzik a feladataikat a jogszabályokban foglaltak szerint. A tankerületi központok szervezeti és működési szabályzatainak kidolgozása folyamatban van, a vonatkozó jogszabályok értelmében január végéig elkészülnek. A Klebelsberg Központ megtalálható a szervezet honlapján. Január elsejétől új szervezeti keretek között működik az állami intézményfenntartás. Az 58 tankerületi központ önálló költségvetési szervként látja el a fenntartói feladatokat, átvéve az iskolák működtetését is az önkormányzatoktól. A Klebelsberg Központ középirányítóként segíti a fenntartói alapelvek egységes megvalósulását. A tankerületi központok létrehozásával a döntések közelebb kerültek az iskolákhoz, a jogszabályi változásoknak köszönhetően az intézményvezetők döntési jogköre kibővült. A Klebelsberg Központ és a tankerületi központok továbbra is elkötelezettek az esélyteremtő, minőségi oktatási rendszer feltételeinek biztosításában, működésük során a gyermekek, diákok mindenekfelett álló érdekét tartják szem előtt.”

Forrás: hiros.hu

VISSZA A JÖVŐBE!

Galló Istvánné: az iskolából elsősorban a katonás, poroszos szellemnek kellene eltűnnie!

Az ad hoc módon összehívott Köznevelési Kerekasztalhoz továbbra sem ül le a Pedagógusok Szakszervezete, de ha a Nemzeti alaptanterv átalakításáról konferenciát rendez az Emberi Erőforrások Minisztériuma, azon részt veszünk – szögezte le Galló Istvánné még 2016. december 14-én tartott sajtótájékoztatóján. Az érdekvédelmi szervezet elnöke a tájékoztatón többek között az iskolák működtetésének átadásáról, az egyházi oktatás szerepéről a magyar iskolarendszerben, illetve a PISA-eredményekről beszélt, és arról, hol tartanak a sztrájkbizottsági tárgyalások.

Tárgyalások a Klebelsberg Központ elnökével

Galló Istvánné, a PSZ elnöke beszámolt arról a pár nappal korábbi találkozásról, mely a szervezet és Pölöskei Gáborné, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ elnöke között zajlott, és amelynek megtartását még augusztus végén kérte a Pedagógusok Szakszervezete.

Elmondta, hogy a sztrájkbizottság 25 pontos követelésének egyike az volt, hogy órakedvezményt kapjanak az osztályfőnökök, a munkaközösségi munkát segítő pedagógusok, és a Klik mint fenntartó ezt a rendeletben rögzítse. A rendelet elkészült, de nem egyértelmű a szövege, minden tankerület másképp értelmezi. Ezért a PSZ kormányrendelet-módosítást kezdeményezett, és azt eljuttatta az Emmihez.

A Klik elnökével tárgyaltak az iskolák üzemeltetésének átvételéről is, a PSZ azt szeretné elérni, hogy a közalkalmazotti szabályok vonatkozzanak az ott foglalkoztatottakra. Annál is inkább, mert lesznek kollégák, akik – a tankerületek fedezete híján – elveszíthetik azokat a béren kívüli juttatásokat, amelyeket mint közalkalmazottak eddig megkaptak. A készülő Klik-szmsz az intézményvezetők jogköréről is rendelkezni fog, a PSZ jobban szeretné, hogy azt törvénybe foglalják.

A PSZ elnöke beszámolt arról, hogy a Klikkel korábban kötött kollektív szerződés ügyében Balog Zoltánhoz, az emberi erőforrások miniszteréhez fordultak. A miniszter szakértőinek válaszára hivatkozva a PSZ elnöke tudatta: a szerződés a 2017. január 1-jével létrejött Klebelsberg Központtal is még egy évig élni fog. A PSZ Pölöskei Gábornétól azt kérte, tudassa a központtal ezt a tény.

A KSZ tovább él!

A KSZ további egy évig való továbbélését sztrájkbizottsági ülésen is rögzítették – tette hozzá. Azon az ülésen, amelynek összehívását még szintén 2016 augusztusában kérte az érdekvédelmi szervezet, és amelyre 2016. december 13-án került sor,

és amelyen tárgyalópartnerként sem Balog Zoltán, sem Palkovics László nem vett részt. A tárgyaláson Sipos Imre helyettes államtitkár volt ott, neki viszont nincs felhatalmazása megállapodásra, úgyhogy a tárgyalás csupán konzultációnak volt mondható.

A találkozón szóba került a pótlékok differenciálása is, ez a 25 pontos korábbi követelések között szintén szerepelt. Arra, hogy ennek fedezete rendelkezésre áll-e az 59 tankerületi központnál, a helyettes államtitkár nem tudott válaszolni. Az iskolák átadás-átvétele aggályairól is szót ejtettek, a PSZ elnöke leszögezte, hogy a tankerületek SZMSZ-ét a szakszervezet látni szeretné!

Galló Istvánné megemlítette azt is, hogy az öregségi nyugdíjkorhatárt elért pedagógusok helyzete továbbra is rendezetlen. Emlékeztetett: a PSZ javaslata, hogy még két évig biztosított legyen az érintett pedagógusok foglalkoztatása. Ezzel az államtitkárság is egyetértett, de jogszabályban még nem jelent meg.

PSZ-követelés: az álláshelyek finanszírozását 22 órával számolják!

A PSZ továbbra is követeli, hogy a finanszírozott álláshelyeket a jövőben is a korábban meghatározott 22 órával számolják ki.

A pedagógusbérek minimálbér-emeléshez rögzítéséről elmondta: korábban úgy volt, ez lesz a vetítési alap, de 2014 októberében a költségvetést úgy terjesztették be, hogy ezt a jogszabályi passzust törölték. Szerinte most már nem lehet annyira dicsekedni a béremeléssel, hiszen a garantált bérminimum lassan utoléri a pedagógusbérekét. Ezért azt követelik, teremtsék meg annak feltételeit, hogy a pedagógusbérek ne inflálódjanak.

Lázár János keresztény értékek szerinti nevelésről mondott szavaira úgy reagált: senki nem vitatja a keresztény értékek fontosságát, de az államot és az egyházat szét kell választani.

A gyerekek nevelése a szülő feladata és kötelessége, ebbe az állam nem

avatkozhat bele – hangsúlyozta, hozzátéve: aki egyházi intézménybe szeretné járatni gyermekét, az a szabad iskolaválasztás jegyében megteheti, és ezt pártolják is, de azt, hogy egy állam által fenntartott intézményben a nevelési érték a keresztény érték legyen, nem tudják elfogadni.

A nagy port felvert, igencsak rossz PISA-eredmények tükrében a lázári felvétel nem lehet a XXI. századi iskola követelménye – tette hozzá.

Kimaradt a gyerekek mindenekfelett álló érdeke

Magáról a PISA-eredményről a PSZ elnöke megjegyezte, az mindazokat igazolja, akik felhívták a figyelmet a köznevelési rendszer súlyos hibáira. Hozzátette, a köznevelési törvényből nagyon fontos passzus: a gyerek mindenekfelett álló érdeke maradt ki! Mikor készült a törvény, a PSZ kérte ennek szerepeltetését, de ezt figyelmen kívül hagyták. Elvették a pedagógusok autonómiáját, az intézmények szakmai önállóságát. Ehelyett a megemelt tananyag és munkaterhek mellett folyamatosan ellenőrzik a pedagógusokat, akik kénytelenek az elvárásoknak megfelelni, és nem marad arra idejük, hogy a különböző érettségű gyerekekkel egyénileg, az ő tudásszintjüknek megfelelően foglalkozzanak.

Galló Istvánné hozzátette: a mai magyar iskolarendszer, a Nemzeti alaptanterv nem segíti azoknak a képességeknek a kibontakoztatását, amelyeket a PISA megkövetel. Az eredmények javításáért mindenki a Nemzeti alaptantervhez nyúlna hozzá, de elsősorban a katonás, poroszos szellemnek kellene eltűnnie, amely megköti a pedagógusok kezét. Az egész rendszert kellene átalakítani úgy, hogy az alapképzés három évfolyamos legyen, biztosítva legyenek a feltételek, és nem agyonterhelni a gyerekeket és a pedagógusokat.

Millei Ilona

ÚJRAVÁLASZTOTTÁK GALLÓ ISTVÁNNÉT

Tisztújítás volt az Európai Oktatásügyi Szakszervezeti Bizottságban

Ismét az Európai Oktatásügyi Szakszervezeti Bizottság (ETUCE) Végrehajtó Bizottságának tagjává választották Galló Istvánnét. A szervezetben a PSZ elnöke további négy évig képviseli a magyar pedagógusokat.

Az ETUCE (European Trade Union Committee for Education) 2016. december 4–8. között Belgrádban tartotta soros tisztújító konferenciáját. Az ülésen – amelyet rendhagyó módon először rendeztek Európai Unió kívüli helyszínen – a tagszervezetek képviselőjében 250 küldött vett részt.

Az ETUCE – melynek alapító tagja a Pedagógusok Szakszervezete is – az Oktatásügyi Internacionálé (Education International, OI) európai regionális szervezete. A szervezet legfelsőbb fóruma a konferencia, amelyet két évente tartanak: erre az időre határozza meg a szakszervezet-politikát, a

működési elveket, a munkatervet. Emellett elfogadja a költségvetést és meghatározza a tagdíjakat. Tisztújítást négy évente tartanak.

A belgrádi konferencia megválasztotta az ETUCE Elnökségét és Végrehajtó Bizottságát. Ez utóbbi országoként egy választott tagból áll.

Mivel az ETUCE európai igazgatója, *Martin Römer* nyugdíjba vonul, az OI ki-nevezte helyette az új európai igazgatót *Susan Flocken* személyében, aki eddig az ETUCE titkárságán szakértőként dolgozott. Ő 2017. január 1-jétől tölti be a tisztséget.

A belgrádi kongresszuson megválasztott új ETUCE-alelnökök: *Galina Merkulova*, Orosz Föderáció; *Odile Cordelier*, Franciaország; *Andreas Keller*, Németország; *Trudy Kerperien*, Hollandia; *Dorte Lange*, Dánia, *Branimir Strukelj*, Szlovénia.

Az ETUCE elnöke *Christine Blower* (Nagy-Britannia) maradt.

A konferencia Magyarországról ismét Galló Istvánnénak, a PSZ elnökének szavazott bizalmat, így hazánkat és a pedagógusokat a következő négy évben továbbra is ő képviseli az ETUCE Végrehajtó Bizottságában.

TÖBB FÉNYT VARÁZSOLTAK GYERTYÁKKAL

Balog Zoltán lemondását követelték a demonstrálók

Mintegy 1500-2000 pedagógus, diák, szülő hallgatta a Tanítanék Mozgalom demonstrációján a szónokokat a Kossuth téren december 19-én. A Több fényt! – Gyertyagyújtás és tüntetés az oktatás szabadságáért, gyermeink és az ország jövőjéért címmel megtartott rendezvényen a Tanítanék Balog Zoltán lemondását, új, független oktatási minisztériumot, egy új, demokratikus elvek mentén kidolgozott közoktatási törvényt követelt.

A köznevelési törvény elfogadásának ötödik évfordulójára időzíttet demonstráció gyertyagyújtással kezdődött. Az ország kivilágított karácsonyfája előtt és a karácsonyi díszbe öltöztetett Kossuth téren nehezen bírták a gyertyalángok a fényfüzérekkel a versengést, a jeges szélben rendre el is aludtak. Ám bármennyire hideg is volt, az elhangzott beszédek fölforrósították a hangulatot.

A koncepció megbukott

Törley Katalin a Tanítanék Mozgalom nevében leszögezte, az öt éve elfogadott köznevelési törvény „soha nem látott mélységbe taszította” a közoktatást; a koncepció megbukott.

Pilz Olivér, a Tanítanék Mozgalom másik képviselője az utóbbi időben hallott hivatalos, ám a pedagógusokban megütközést keltő megnyilvánulásokat sorolta. Többek közt azt mondta: *Balog Zoltán* „csődminiszter”, aki a hátrányos helyzetű gyerekeket okolta a december elején napvilágot látott PISA-felmérésekben elért rossz magyar eredményekért. Beszített arról is, szegény, hogy a korábban magas színvonalú magyar oktatás a sereghajtók közé süllyedt, a gyerekek negyede funkcionális analfabétaként kerül ki az iskolából, és „itt van a világ egyik legszegregáltabb oktatása”. Eközben a tüntetők a parlament felé fordulva azt skandálták: „Szégyen!”

Kiutat mutat a CKP kockás könyve

Nahalka István oktatáskutató arról beszélt: „van kiút”, ami nem más, mint a Civil Közoktatási Platform (CKP) kockás könyve. Ez 84 oldalban tartalmazza a kívánatos teendőket, de „aki nem szeret

hosszú anyagokat olvasni”, az elolvashatja ennek zanzásított, 13 oldalas formáját vagy egy kétoldalas táblázatot a Civil Közoktatási Platform honlapján. Nahalka István bejelentette, a CKP egy óriási kísérletbe kezd, társadalmi párbeszédet indít. Minden pedagógust megkeresnek a kérdéseikkel, első körben a belső ellenőrzés ügyében, hogy lássák, lehet-e országosan egyeztetni.

Sulyok Blanka, a Tanítanék egyik vezetője szerint egy tanár ma úgy végezhet csak jó munkát, ha nem tartja be a szabályokat. Egy veszprémi szakgimnáziumból érkezett diák – aki a Független Diákszövetség tagja is – azt mondta, kísérleti nyúlunk érzi magát, mert ők az első évfolyam, amelynek kötelező nyári gyakorlatot kellett teljesítenie. Az utolsó pillanatban derült ki minden, ami miatt káosz volt. Kötelező szakmai érettségit is először nekik kell tenniük, három évig azonban nem tudták, hogy ezt közép- vagy emelt szinten kell-e letenni.

Azt mondta, a legtöbb diák az iskolákban stresszel, nem éri jól magát. „Olyan oktatást szeretnénk, ahol hagynak minket gondolkodni, és nem azt várják el tőlünk, hogy működünk, mint egy irányított gép” – fejezte be.

Törley Katalin úgy összegezett, ez a köznevelési törvény megbukott, szerinte az oktatás mai helyzete miatt Balog Zoltán a felelős, ezért az ő lemondását követelik, erre január 31-ig adtak haladékos határidőt.

A beszédek végén elégették a még *Schmitt Pál* által aláírt 2011-es köznevelési törvényt, majd a demonstrálók, akik közt ott voltak a PSZ, a PDSZ, a Hálózat a tanszabadságért, valamint a „Magyarország a magyar egészségügyért” képviselői is, az oktatási államtitkárság elé vonultak, ahol elismerték követeléseiket.

VOLTAK ÉS LESZNEK VITÁINK, HARCAINK

Bemutakozik a Pedagógusok Szakszervezetének Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Szervezete

Megyénkben 78 település található, ebből 22 város. Városi viszonylatban jónak mondható a szervezettségünk, mert négy kivétellel jelen vagyunk mindenhol. Sajnos a községek tekintetében már nem ilyen jó az arány. Sajátos a helyzetünk, sok az egyházi intézmény, és megtalálható nálunk a Baptista Szeretetszolgálat és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat is, mint fenntartó. Egyik városunkban jelenleg nincs állami intézmény, csak református és baptista.

Van olyan kistérségi társulás, ahol a szomszéd megyébe tartozó településsel szövetkeztek, illetve van, ahol tíz település 13 iskolája társult. Kilenc járás van, az átalakulás után három tankerületi központ lesz/lett. A harmadik februártól kezd meg működését. Szakképzési centrumból három található a megyében. Sajnos csak egyben vagyunk reprezentatívak, egyik nagy feladatunk, hogy növeljük a taglétszámot, a másik kettőben is azok legyünk. A Földművelésügyi Minisztérium Agrárszakképzési Főosztályának három intézménye van, jelenleg egyikben sincs jelen a Pedagógusok Szakszervezete. Tettünk már kísérletet, hogy alapszervezetet hozunk létre, az egyikben talán lesz fogadókészség.

Élnek a kollektív szerződések

A tankerületi igazgatókkal jó a kapcsolat, kikérjük véleményünket, meghallgatják gondjainkat, és tőlük telhetően orvosolják azt. Rendszeresen találkozunk, egyeztetünk. A települési önkormányzatok többségével jó kapcsolatot alakítottak ki a kollégák, működnek az érdekegyeztető fórumok, élnek a kollektív szerződések, már ahol meg tudták kötni. Általában az adott intézményre, településre jellemző, sajátos, egyedi problémákkal keresnek meg a kollégák.

Természetesen nem minden tökéletes és felhőtlen. Nálunk is megjelennek azért az általános problémák – óraszám, munkaidő-kedvezmény, cafeteria, egy-egy intézményvezető túllapása, folytonos változás, portfólió, a törvények, kormányrendeletek értelmezése stb. –, voltak és lesznek vitáink, harcaink különböző szinteken, de észérvekkel, törvényekkel alátámasztva többnyire meg tudunk állapodni.

Amit tagjainknak biztosítunk

Szervezetünk működésében is sok változás volt. Egyrészt a törvényi változások kényszerítették ki, másrészt az észszerűség diktálta. A legjelentősebb talán a gazdálkodás átalakítása, megszűntek az önállóan gazdálkodó alapszervezetek, városi szervezetek, a megye vette át ezt a feladatot. Ne-

hezen indult, volt, ahol ellenállásba ütközött, de mára egy jól működő, átlátható rendszert sikerült kiépíteni. Van két üdülők, Cserkeszőlőn és Berekfürdőn, mind a kettőt gondnok felügyeli. A válság sajnos megmutatkozott a kihasználtságukban, de mára szerencsére ez is rendeződni látszik. Saját tulajdonú irodánk van. Struktúránkat is meg kellett változtatni, hiszen létrejöttek a járások, élükre titkárokat kellett választani. Nyugdíjastagozaton belül több településen klubok működnek, rendszeresen tartanak összejöveteleket, együtt kirándulnak, törődnek egymással. Most újra át kell gondolni a rendszert, hiszen a kilenc járásból három tankerületi központ lett. Meg kellett bízni azt a személyt, aki tárgyalni fog a vezetőkkel.

Tagjaink számára biztosítjuk az országos kedvezményeket, élet- és baleset-biztosítást kötöttünk. Jogásznak nemcsak jogi tanácsokat ad, hanem jogi képviseletet is ellát. Mindig naprakész, ismeri a szakszervezet működését, gondját-baját.

Havonta tartunk titkári értekezletet, amire minden alapszervezeti titkárt meghívunk, hogy az információ közvetlenül jusson el hozzájuk, gyorsan tudják továbbítani a tagjaiknak. E-mailen továbbítunk minden más információt, működtetünk honlapot (www.jnszpsz.axelero.net), bár mostanában ezt kissé elhanyagoltuk, de újra naprakésszé fogjuk tenni. Facebookon is jelen vagyunk, létrehoztam egy belső zárt csoportot, ahová a napi híreket, információkat, egyéb közhasznú cikkeket teszem fel. Telefonon, e-mailen, Facebookon mindig megtalálhatják tagjaink.

Sok kis ember megváltoztathatja a világ arcát

Az idén tüntettünk, sztrájkoltunk, több szervezetünk is kockásba öltözött. Régebben sokkal jobban aktivizálhatóak voltak a kollégák, komoly stratégiát kellett kidolgozni az útvonalakat illetően. Mára nehezebben mozognak, ennek több oka is van, mint ahogy tagjaink is sokfélék. Félelem, közöny, megelégedettség, a hit hiánya. A hit abban, hogy ha sokan vagyunk, meg tudunk változtatni dolgokat, befolyásolni tudjuk azokat. Nagyon fontosak a tárgyalá-

sok országos szinten, várják a kollégák a híreket.

Helyi szintű megmozdulásokat nem vállalnak, nem szeretnék konfrontálódni a helyi vezetőkkel. Ezt el kell fogadni, hiszen a mindennapjaikat itt élik, kicsi a közösség, még a városokban is. Néha mégis nehéz, hiszen, mint írtam, vannak problémák, és ha ott a lehetőség, hogy mutassuk meg, nem tetszik, nem jó a rendszer, nem jó irányba haladunk, akkor nehéz megérteni, miért nem mozdulnak, miért nem megyünk tömegesen.

Mostanában sokszor van olyan érzésem, hogy futunk az események után, annyira gyorsan változik minden. A szakszervezeti munka is megváltozott, már nem arról szól elsősorban, hogy milyen kedvezményeket tudunk a tagok részére biztosítani a befizetett tagdíjakból, hanem a tényleges érdekvédelemről, szakmai munkáról. A szemléletváltás szükségesszerű, de nagyon lassú folyamat. Nagyon friss élmény, Karcagon voltam az óvodai értekezleten, ahol az egyik kollégánál megfogalmazta ugyanezt. Megvallom, nagyon megörültem, mert hiszem és vallom, hogy a szakszervezetnek van létjogosultsága, és nagyon sokat kell tennünk annak érdekében, hogy a kollégák munkakörülményei, közérzete javuljon, megbecsülésük a méltó helyre kerüljön.

Mindent egybevetve, az kell hogy legyen a fő feladatunk, hogy tagokat szervezzünk, növeljük a létszámunkat. Ez ma nagyon nehezen megy. Kevés a fiatal, nehezen aktivizálható, sokan mennek nyugdíjba, így nincs, vagy csak minimális az utánpótlás. Meg kell találni azt a stratégiát, amivel vonzóvá tesszük a szakszervezetet a kollégák számára, és azt érezzék, be kell lépni!

És végezetül a mottóm, mottónk:

„Sok kis ember sok kis helyen, miközben sok kis dolgot megtesz, megváltoztathatja a világ arcát!”

(Mandinka szólásmondás, Afrika)

Földváriné Jeneses Katalin,
a PSZ JNSZ megyei elnöke

„AZ OKTATÁS STRATÉGIAI ÁGAZAT!”

Sokszor elhangzott már a fenti mondat az elmúlt évek, évtizedek során, de a valóság az, hogy ilyen mélyen, ilyen nagy gödörben még nem voltunk. Jöttek kormányok, volt, amelyik kétszer is jött kisebb változtatással, röpködtek az ígéretések. Főleg a választási kampány időszakában. Majd minden esetben jött a nagy kijózanodás, megvilágosodás, és az oktatás az aktuális reform következtében még nehezebb helyzetbe került.

A II. világháborút követő években olyan szinten sikerült az oktatás színvonalát megőrizni, fejleszteni, hogy még a fejlett nyugat-európai országokból is jöttek szakértők a magyar oktatást, eredményeit, szerkezeti felépítését tanulmányozni. Ma napság ott tartunk, hogy Európában nincs a magyarnál szervezetlenebb, kilátástalanabb helyzetben lévő oktatás, és csak az önfeláldozó pedagógusoknak, az intézményekben dolgozó vezetőknek, beosztottnak köszönhető, hogy még nem omlott össze.

Mivel több mint 40 évet töltöttem el a pályán, nyugodtan példálózhatok a múlt emlékeivel.

a pedagógusoké. Ahogy mondani szoktuk: pénz, paripa, fegyver rendelkezésükre áll a finn kollégáknak. Eredményesek, munkájukat megbecsüli az aktuális hatalom, így nem csoda, hogy Finnországban a fiatalok körében vonzó ez a szép hivatás. Ők komolyan vették: az oktatás stratégiai ágazat! Ez ma már érződik a gazdasági eredményeiken, hiszen jól képzett szakemberekből áll a gazdaság rendelkezésére.

Csak nálunk nem! Mert nálunk csak szavakban stratégiai ágazat az oktatás! Nyilván hiányoznak is a szakemberek, és mi lesz, ha a „Ratkó-korszak” gyermekei nyugdíjba mennek?!

ha a pedagógushivatásról kérdezik a tanítványai? Én azt válaszoltam: ez a legszebb szakma, hivatás, de ha jól szeretnél élni, nyugodt gyermekkort szeretnél biztosítani gyermekeidnek, jól gondold meg a választást!

Kedves Kollégáim! Akár tagjai vagytok a szakszervezetünknek (ez a jobb), akár nem, a ti és a saját és iskolai gyermekeitek életéről, jövőjükről van szó! Óriási a felelősségetek! Nincs már mitől félni, hisz rosszabb már nem nagyon lehet. Csatlakozzatok szakszervezetünk akcióihoz, nyertéket meg kollégáitokat, hogy társuljanak hozzánk, lépjenek be a Pedagógusok Szakszervezetébe, hisz a szakszervezetünkön kívül senki nem képviseli az oktatással, neveléssel foglalkozó intézmények dolgozóinak érdekét. Várunk Benneteket!

Bízva a pozitív változásokban és a szoros összefogásban, tisztelettel:

Lencse János,

a PSZ JNSZ Megyei Szervezete alelnöke

A világ és mi

Annak idején többszörös (az én történelem–orosz szakomra tízszeres) volt a túljelentkezés. Napjainkban még a keretszámokat sem tudják minden esetben feltölteni. Tudom, hogy megváltozott a világ, de ez a változás más országokban is lezajlott. Ezekben az országokban tényleg komolyan vették, hogy az oktatás stratégiai ágazat. Több példát is tud bárki mondani, mint például az ázsiai „tigris” államok, vagy az USA is a „szputnyikválság” idején dollár-milliárdokat pumpált az oktatásba. De ne menjünk olyan messzire vissza. Itt vannak a finnek, akik szintén nem dúskáltak az anyagi javakban, elavult oktatási rendszerük volt. Mertek nagyot álmodni, ők is dollár-milliárdokat fektettek az oktatásba, tanulmányozták más országok eredményeit. Ma Európa egyik legfejlettebb, legszínvonalasabb, legeredményesebb oktatási rendszerével rendelkezik. A továbbtanulni szándékozó fiatalok körében az egyik, ha nem a legfelkapottabb szakma

Óriási a felelősségetek!

Szakszervezeti tisztségviselőként járva az intézményeket szomorú tapasztalatokat szerzünk. A mindennapos nyugodt működés humán és dologi feltételei hiányoznak. A tantestületeken végignéve megdöbbenő kép tárul elénk: annyi kiszípolozott, elcsigázott pedagógust látni, hogy az ember zsebében kinyílik a bicska, és ordítani szeretné: meddig tűritek még ezt a nagy megaláztatást?! Diplomás emberek, többen több diplomával is rendelkeznek, bizonytalan feltételek (órakeret, kerettanterv, életpályamodell, működési feltételek, egzisztenciális gondok) között igyekeznek esküjükhöz híven a jövő nemzedékét nevelni, tanítani. Közben a hatalom képviselői milliárdokat pocskolnak el, költenek saját céljaikra. Számukra természetes, lehetetlen arroganciával semmibe vesznek bennünket, hülyének nézik a Népet, a dolgozókat millióit.

Mit mondjon az osztályfőnök, ha a továbbtanulásról lesz szó?! Mit válaszoljon,

Ebben a rovatunkban eddig Hajdú-Bihar megye, Fejér megye és Budapest szakszervezeti életével ismerkedhettek meg közelebbről. Ebben a számunkban Jász-Nagykun-Szolnok megye számol be az elért sikerekről, a meglevő gondokról. Mivel külön cikkben a megye elnöke és alelnöke is leírta, mit gondol a szakszervezeti létről, a munkáról, a legfontosabb teendőkről, az olvasók igazán mélyen megismerhetik az ott folyó munkát, a szakszervezeti vezetők gondolkodását a hivatásról. Következő számunkban Zala megye szakszervezeti életét mutatjuk be.

Konferencia az óvodapedagógusok szemszögéből

A PSZ Óvodapedagógiai Tagozatának intézőbizottsága december 8-i ülésén úgy döntött, hogy a 2016. április 20-i sztrájk miatt elmaradt országos konferenciát 2017. március 9-én tartják meg. Az eseményre meghívták Petránné Képes Gizella óvodavezetőt, közoktatási szakértőt, aki az óvodapedagógusok szemszögéből járja majd körül a tanfelügyelet, a minősítés és a portfólió témakörét.

A decemberi ülésen aktualizálták a tagozat szervezeti és működési szabályzatát. Ennek elfogadását is az országos konferencián tervezik. Verba Attiláné, a tagozat vezetője tájékoztatta az intézőbizottságot az elmúlt fél év eseményeiről, Gosztonyi Gábor, a PSZ alelnöke néhány új információval egészítette ki az elhangzottakat.

AZ ÓVÓ NÉNIK MÉG MOSOLYOGNAK

„Egyszer volt, hol nem volt, talán az Óperenciás tengeren is túl, volt egyszer” – kezdhethetném, és folytathatnám az oly kedves meseindító szavakkal. Nagyon is van, létezik, és ha nem is az Óperencián túl, de a fővárostól, városoktól néha nagyon is távol, a magyar óvodák túlnyomó többsége. Ennek ellenére a törvényalkotók, oktatási szakemberek, és úgy általában is, mintha erről mindenki megfeledkezne.

Pedig ezek az intézmények többnyire egy-két csoporttal, következőképpen ideális esetben három-, illetve hatfős alkalmazotti közösséggel működnek. Nagyon családias légkör jellemzi ezeket a kis óvodákat. Ha a fenntartóval, települési önkormányzattal jó a kapcsolata az intézménynek, a vezetőnek, már-már idilli állapotokra gondolhatnánk. Azonban nem ilyen egyszerű a helyzet.

Az olyan normatívamegállapítás, amely a következő évi dajkai béreknél várható (garantált bérminimum emelése), azt eredményezheti, hogy a munkáltatói járulékkal együtt az önkormányzatoknak a dajkák bérének akár a felét finanszíroznuk kell, és ez az eddigieknél is több gondot fog generálni. Pedig mennyire vártuk (nagyon várjuk), a megalázóan alacsony bérük rendezését! Megmagyarázni nehéz volt, bérfeszültséget okozott, sokszor még szégyelljük is magunkat. De kérdezem, mi szégyelljük magunkat?

Az állami finanszírozás a gyermekszám függvényében állapítja meg a pedagóguslétszámot. A köznevelési törvény hiába rendelkezik úgy, hogy egy csoportra két óvónő és egy dajka kötelező, a végeredmény akár egy egycsoportos óvodánál 1,4 pedagógusszámot is megállapíthat, de nincs ez másként akkor sem, ha kétcsoportos az óvoda, és viszonylag alacsony a gyermekek száma, mondjuk 15, és még szerencsére nem vonták össze a csoportokat. Mi, pedagógusok igazán tudjuk, mit jelent 15, és mit 30 gyermekkel dolgozni, ami számunkra is, de főként a gyermekek számára okozhat nagy terhelést.

Dönthet úgy a fenntartó, hogy más településen oldja meg kötelező feladatát, az óvodai ellátást, és utaztatja a gyermekeket. Szerencsére a környezetemben ez nem fordul elő, de vajon meddig?

Az eszközellátottság szintén nagymértékben a település anyagi helyzetén múlik, és persze azon, mennyire sikeresen vesz (vehet) részt az önkormányzat és az intézmény a pályázatokon, van-e egyáltalán az „önrésze” fedezete, hiszen azt is elő kell teremteni valahonnan.

Tulajdonképpen pénzügyi szempontból az ideális a fenntartónak az, ha magas, 25 feletti a gyermeklétszám, és fiatalok, szinte pályakezdők, helyben lakók, kevésbé képzettek az óvónői. Pedagógusként és vezetőként viszont azt mondom, ez nem lehet a cél. A jelenlegi törvények szerint 65 év a nyugdíjkorhatár. Egy nappali tagozaton végzett óvónő most legkorábban 60 éves korában kérheti a nyugdíjazását. Szerencsére az óvónők többsége jól képzett, ambiciózus, de fáradt, és a bizonytalan jövőtől tartva igyekszik nyugdíjba vonulni akár 58 éves korában (levelező tagozaton végzetek), ezért a 40 év szolgálati idő után dolgozó óvónő ritka, mint a fehér holló. Közvetlen környezetemben nincs is.

Kérdés az, honnan teremti elő a település vezetése például az egycsoportos óvoda 13 gyermekével több mint 35 éve dolgozó mesterpedagógusainak a bérét. Ugyan a „mesterpótlékot” finanszírozzák, de az óraszám csökken, hiszen ez kötelezően el látandó feladatokkal jár, és így – tapasztalatom szerint – az óvónők jóval többet dolgoznak, mint amennyi a kötelező óraszámuk.

Ahol a településen minimális az adóbevétel, szinte megoldhatatlan ez a kérdés annak ellenére, hogy a települések több-

sége nagyon a szíven viseli óvodái sorsát, „az övéik vagyunk”, együtt élnek, lélegeznek velünk, részesei vagyunk gondjaiknak, örömeiknek is.

Vezetőként látom néhány önkormányzat nagyon nehéz helyzetét – persze vannak kivételek –, ugyanakkor a munkatársak túlterheltsége sem fokozható a végtelenségig, szolidaritásukra sem építhető a rendszer. Sok intézménye élén álló vezetőtársamnak hasonlóan nehéz a két oldal között jó lelkiismerettel egyensúlyt teremteni. Ez az egyik legnehezebb vezetői feladat számomra is.

Sokszor felteszem a kérdést magamnak vezetőként: végiggondolta-e valaki az oktatásirányítás részéről, hogy ezekben a kis óvodákban hogyan oldjuk meg például az intézményi önértékelő csoportok létrehozását, vagy ki tudja követni az intézményi, vezetői, pedagógus-tanfolyágot, minősítési eljárás újabb és újabb, az „éj leple alatt” átitrt kézikönyveinek állandó változásait? Miként és mikor végezzük el az ezzel járó temérdek munkát?

A válaszem az, hogy éjszaka, hétvégén, rendszeresen a családtól vesszük el azt az időt, amit erre fordítunk.

Egyre több óvodában nem tudjuk betölteni az üres álláshe-lyeket. A kis falvak ebben a tekintetben is hátrányosabb helyzetben vannak. A tömegközlekedés nem teszi lehetővé a települések elérhetőségét, és attól, hogy mindenki gépkocsival rendelkezzen (egy családban akár kettővel), még nagyon messze állunk.

Élő példa, hogy egy csoportos óvoda egyik státusza nincs betöltve, hiába hirdetik folyamatosan. Az óvó néni egyben vezetői feladatokat lát el, készül a tanfolyámra (vezetőire, intézményire), „önértékel”, ott van az óvodában tíz órát (mert annyi a nyitva tartás, és a gyermekek csak óvónői felügyelettel lehetnek az intézményben), nyit, zár. Természetesen ez idő alatt csak a gyermekekkel foglalkozhat, hiszen csoportban van végig. Foglalkozik, kérdez, válaszol, simogat, ölel, dicsér, korhol (néha), kirándul, altat, mesél, mesél és mesél. Nem mehet el a saját gyermeke iskolai fellépésére, nem intézheti el saját dolgait (kis településen a bolt sem tart nyitva tíz órát), nem hagyhatja másra a kicsiket, természetesen dajkára sem, nem zárhatja be az óvodát, elvileg az év minden munkanapján nyitva kell tartania, nem lehet beteg, és továbbképzésekre sem jut el, arról nem is álmodhat. Csak a dadus néniire számíthat. Szerencsére a pedagógiai munkánkat segítő, szakképzett dolgozókat általában találunk, hiszen kis településeken kevés a munkahely. A jó dajkák óriási segítségei az óvó néniknek. Mielőtt valaki azt gondolná, ez egyedi eset, ki kell ábrándítanom. Sajnos sok ehhez hasonló történettel találkozom a környezetemben, és ismerve a környezetünkben dolgozók életkorát, féltő, hogy ez a helyzet egyre gyakoribbá válik.

A pedagógus-továbbképzés kérdése is egyre inkább problémákat vet fel a környezetemben. A támogatás elmárádása óta szinte csak az ingyenes képzéseken tudnak (ha tudnak) az óvónők részt venni, hiszen egy 30 órás tanfolyam összege is nagy terhet ró a pedagógusokra.

(Folytatás a 8. oldalon)

AZ ÓVÓ NÉNIK MÉG MOSOLYOGNAK

(Folytatás a 7. oldalról)

Szerencsére vannak ingyenes képzések, sőt erről meg is kérdezzük bennünket, de mégsem találkoznak minden esetben a lehetőségek az igényeinkkel.

Az egymás melletti falvak helyzete is lehet nagyon eltérő egymástól. Különösen meghatározó a foglalkoztatottság mértéke, a lakosság összetétele, milyen a roma lakosság aránya.

Más-más nehézségekkel kell megküzdenünk e dolgok függvényében. A sok gyermek nagy öröm, de ha nincsenek biztosítva a feltételek, óriási feszültségekhez vezet.

Tapasztalatom szerint a szülőkkal általában a kis településeken könnyebb az együttműködés, hiszen többnyire mindenki ismeri a másikat. Mi, pedagógusok sokat teszünk azért, hogy elnyerjük a bizalmukat, és úgy érzem, ez általában sikerül is, hiszen gyakran fordulnak hozzánk, kérnek tőlünk tanácsot. Úgy látom, a tudatos nevelés,

és, a következetesség hiánya és a rendszertelen napirend okozza a legtöbb nevelési problémát számukra, aminek következményei az óvodában is nagyon érezhetőek.

Szeretünk a környéken közösen kirándulni, családi napjaink vidámak, tartalmasak, és a gyermekekről szólnak.

Az óvó nénik túlterheltek, néha nagyon fáradtak, de még mosolyognak, és teszik a dolgukat a gyermekekért, de csak miattuk, és hogy meddig bírják, az nagy kérdés.

A gyermekeink tüneményesek, mindegy, hogy a család szegény vagy kicsit tehetősebb.

A legfontosabb feladatunk, megtalálni a hozzájuk vezető utat, megkeresni a megfelelő módszereket, hozzárendelni az eszközöket, és optimális esetben az eredmény nem marad el. Szeretjük, szeretnénk őket, szeretnek bennünket. Egészséges, boldog gyermekeink a mi legnagyobb kincseink.

KÖBÁNYAI ÓVODÁBA KERÜLT AZ EÖTVÖS JÓZSEF-EMLÉKPLAKETT

Az alapszervezeti titkárnak köszönhetően aktív a Csodafa

Rangos elismerést vehetett át a kőbányai Csodafa Óvoda szakszervezeti közössége december 5-én. Megkapták a szakszervezet elismerését, az Eötvös József-emlékplakettet. A kitüntetést *Gosztonyi Gábor*, a Pedagógusok Szakszervezetének (PSZ) alelnöke adta át.

A Csodafa Óvoda egyik termében szakmai értekezletre gyűltek össze a szakszervezeti tagok december 5-én. Az ülésen részt vett *Gosztonyi Gábor*, a PSZ alelnöke, *Benkóné Turcsányi Ildikó*, a PSZ X. kerületi szervezetének vezetője és *dr. Mátrai Gábor* önkormányzati képviselő, a humánszolgáltatási bizottság elnöke.

Jól működő közösségeket jutalmaz a PSZ

Benkóné Turcsányi Ildikó bevezetőjében elmondta, a PSZ minden évben kitünteti a jól működő közösségeket. Ez évben az átadható elismerések egyikét a Csodafa Óvoda szakszervezetének ítelték oda. Kiemelte, fontos, hogy a szakszervezeti munkát ne munkáltatóellenes tevékenységnek tartsa a vezető, hanem az oktatás-nevelés jobbító céljainak megvalósulását lássa benne. Ám ehhez a munkához a fenntartónak is partnernek kell lennie

– Kőbánya e szempontból szerencsés helyzetben van – szögezte le.

Gosztonyi Gábor a díj odaítélésének indoklásából kiemelte, hogy az óvodában évek óta stabil alapszervezet működik, s bár a munkavállalók létszáma változik, az új dolgozók – köszönhetően *Kapásiné Győri Anikó* alapszervezeti titkár aktivitásának – sorra belépnek a PSZ tagjai közé.

Méltó helyre került az elismerés

– Miközben sok óvodában csökken a szakszervezeti tagok száma, sőt meg is szűnik egy-egy alapszervezet, a Csodafa Óvoda közössége kitart, minden megmozdulásunkon, a demonstrációkon, illetve az áprilisi egész napos sztrájkban is részt vettek. Ez azért is kiemelkedő, mert az óvodák részaránya alacsony, országos átlagban 7 százalék körüli volt – mondta *Gosztonyi Gábor*. Hozzátette: *Anikó* nagy energiával dolgozik, tájékoztat, szervez és irányít. Kőbányán olyan óvodákat is be tudott vonni a PSZ egész napos sztrájkjába, amelyekben nem is működik szakszervezet. Az alapszervezet példát mutat nemcsak a kerület, hanem a főváros, sőt az ország többi óvodájának is. Elmondta: ezzel a kitüntetéssel nem jár pénzjutalom, de értékét mutatja, hogy évente országosan legfeljebb öt emléklakettet ad át a szakszervezet. Most az egyik méltó helyre került.

Forrás: Kőbánya.hu

A FÉRFIAK NEM AKARNAK PEDAGÓGUSNAK MENNI

Bár 2012 óta 5 ezer fővel nőtt a tanárok száma, a férfiakat továbbra sem vonzza jobban a pedagógusi pálya – derül ki az Emmi adatainak felhasználásával a Magyar Nemzet által készített összesítésből. Eszerint az elmúlt 16 év férfi-nő arányát vizsgálva átlagosan mindössze a pedagógusok 17,3 százaléka volt férfi.

A 2016–2017-es tanévben több mint 154 800 tanár kezdte meg a munkát, köztük több mint 127 800 nő és kevesebb mint 27 ezer férfi. A férfi-nő arány leginkább az óvodákban billen a nők javára, ahol a közel 31 500 szakember közül mindössze 120 férfit találni a 2016 őszi statisztikák szerint. Az általános iskolák tanítói között is csak 13,5 százalék a férfiak aránya. A középiskolai oktatás már valamivel kiegyenlítettebb: a gimnáziumi pedagógusok több mint 30, míg a szakgimnáziumokban (korábbi nevén szakközépiskola) dolgozók több mint 37 százaléka kerül ki a férfiak közül. Ugyanakkor a szakközépiskolákban (korábbi nevén szakiskola) a pedagógusok 49,8 százaléka férfi.

EGYÉRTELMŰ FELELŐSSÉG

Szemezgettünk a közoktatás ideai változásai között

Az állandó forrongás állapotában lévő magyar közoktatás továbbra sem jut nyugvópontra. Idén a fenntartás mellett már az állam működteti az iskolákat, átalakul a tankönyvtámogatás rendje, új érettségi tárgyak lesznek, kiterjesztik a pedagógusok előmeneteli rendszerét. Csak néhány változási elem.

Az idei év egyik legmeghatározóbb változása a közoktatásban, hogy az állam a fenntartói szerep mellett felveszi a működtetést is. A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ átalakult, 59 tankerületi központ jött létre. Ezek január 1. óta önálló költségvetési szervezetként működnek, és csaknem 600 milliárd forintból gazdálkodhatnak. Munkájukat középírányító szervként a Klik koordinálja. Azzal, hogy a tankerületi központok lesznek az iskolák működtetői, az eddigi a működtetést ellátó köztisztviselők, közalkalmazottak és munkavállalók a tankerületi központok foglalkoztatotti állományába kerülnek.

Béren felül

Azok az önkormányzati dolgozók, akik az iskolák működtetésének átvétele miatt a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (Klik) munkavállalói lesznek, elveszíthetik a béren felüli juttatásait. Ez pont az olyan alacsony keresetűk miatt kiszolgáltatottabb dolgozókat érinti, mint amilyenek a takarítók, a portások, a gondnokok vagy a karbantartók.

A Klik közleményt adott ki. Ebben azt írják: „A tankerületi központok önállóan gazdálkodó költségvetési szervek lesznek, ennek következtében a munkavállalóknak nyújtott juttatásokról a vonatkozó jogszabályok keretei között ők maguk dönthetnek a költségvetésük függvényében. Az önkormányzatok különböző konstrukciókban látták el eddig a működtetési feladatokat, ki szervezték, a Munka törvénykönyvének hatálya alá tartozó vagy közalkalmazotti jogviszonyban lévő dolgozókkal végeztették a munkát, ezért tankerületi központként is más és más szerződések jönnek létre. Helyi szinten, az ottani igényeknek és lehetőségeknek megfelelően születnek meg a gazdálkodással kapcsolatos döntések is. A fentiek következtében nem lehet a jövőbeni átlagfizetéseket, egyéb béren kívüli juttatások pontos összegét, azok országos átlagát a megállapodások véglegesítése, illetve a fenntartói döntések meghozatala előtt meghatározni.”

A cél a különbségek kiegyenlítése volt

Az iskolaigazgatók a kisebb beszerzéseket a dologi keretükből finanszírozhatják, és

lehetőségük van részt venni az intézmény költségvetésének kialakításában. A tankerületekben érdekeltségi szabályzatot vezettek be, amelynek célja, hogy az intézménynek érdekelte váljanak az iskolákban – például a termék délutáni kiadásából – keletkező többletbevételek termelésében.

Az oktatásért felelős államtitkárság szerint az állam erős szerepvállalására a területi különbségek kiegyenlítése, az egyenlő feltételek, a pedagógusok bérének garantálása miatt szükség van, a feladatok egységesítése segítséget jelent az ellátásban részt vevőknek. Ezáltal a korábbinál egyértelműbbé válnak a felelősségi viszonyok, és a feladatellátáshoz szükséges forrás központilag tervezhetőbb lesz. A működtetés átvételére összesen 55 milliárd forintot csoportosítottak át. Egy-egy tankerületi egység költségvetése 3 és 18 milliárd forint között lesz az új intézményfenntartó rendszerben. A központban további 7 milliárd forintos általános tartalék lesz, amelyből pótlólagos támogatásokat tudnak biztosítani, ahol szükséges.

Akik nem adták be a derekukat

Két szocialista, két független, egy MIÉP-es és egy fideszes polgármesterrel nem tudott szerződést kötni az állami intézményfenntartó az iskolák működtetésének átvételéről december 21-éig. Nem jött létre megállapodás Szegeddel (*Botka László*, MSZP), Gödöllővel (*Gémes György*, független), Dunaújvárossal (*Cserna Gábor*, Fidesz), Tiszaeszlárral (*Nagy Tibor*, MIÉP), Csömörrel (*Fábi István*, független) és Elekkel (*Pluhár László*, MSZP). Ezeket a helyeken is átveszi az állami intézményfenntartó az iskolákat, miniszteri határozattal hozták létre a vonatkozó szerződést. *Pölöskei Gáborné*, a Klik elnöke azt mondta: „Egy olyan szerződés, ahol mindkét fél meg tudta az érdekeit jeleníteni, az sokkal jobb, megnyugtatóbb az önkormányzat számára is.” Országosan egyébként „négy-száznyolcvanhárom egyedi szerződés készült, sokféle megoldással arra, milyen konstrukcióban működtetik tovább az intézményeket. Ha az iskola elégedett volt a korábbi karbantartó, takarító céggel, akkor az maradhatott. Rendkívül komoly tárgyalásokat folytattak a tankerületi veze-

tők a polgármesterekkel. Fontos tudnunk, mit szeretnének helyben, kell a partneri viszony az iskolák érdekében”.

Hazavihetik a kicsik a tankönyvet

Az átalakuló tankönyvtámogatási rend lehetővé teszi, hogy a továbbiakban az első és második évfolyam tanulói megtarthassák a tankönyveiket, azokat nem kell leadni az iskola könyvtárába. A kormány a 2015/2016-os tanévben összesen 6,545 milliárd forintot, a 2016/2017-es tanévben már 7,326 milliárd forintot költ tankönyvekre.

Új érettségi vizsgatárgyak vannak január 1-jétől, amelyek a május-júniusi vizsgaidőszaktól már kötelezőek lesznek. 2017 januárjában hatályba léptek a kötelező (magyar nyelv és irodalom, nemzetiségi nyelv és irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika), valamint az egyes választható (például a biológia, földrajz, informatika, kémia, fizika) vizsgatárgyak módosított követelményei is.

Pedagógusokat érintő változások

A pedagógusokat érintő változás, hogy a kormány kiterjeszti az előmeneteli rendszert, az életpályába belépnek a pedagógiai szakszolgálati intézményekben dolgozó, pedagógus-szakképzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkatársak is. Még 2013 novemberében megkezdődött azoknak a szakiskoláknak a tartalmi megújítása, amelyek a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók gyakorlati képzésére specializálódtak. Az ezzel foglalkozó munkacsoport ki dolgozta az új koncepciót és a hozzá tartozó 18 új kerettantervet, amelyek hamarosan megjelennek.

Az iskolákat érintő események

Témahetek: Az iskoláknak lehetőségük van témaheteket tartani a következő témákban és időszakokban: pénzügyi tudatosság és gazdálkodás hete 2017. március 6. és 2017. március 10. között, digitális témahét 2017. április 3. és 2017. április 7. között, fenntarthatóság-környezettudatosság témahete 2017. április 24. és 2017. április 28. között.

PL-összeállítás

Szüdi János

AZ OKTATÁS JOBBAN TELJESÍT!

Az oktatás szabadsága, a véleménynyilvánítás szabadsága, a sajtószabadság ikertestvérek. Szüleik a demokrácia és a jogállam. A hatalom mindnyájukat beletemette az általa felépített diktatúra, a Jó Állam betontalapzatába. Most Csipkerózsika álmát alusszák. Remélhetően nem kell száz év az ébredésükhöz.

A kormány mindenáron el akarja hitetni az itt élőkkel, az ország egyre jobban teljesít. Miniszterek, államtitkárok, ilyen-olyan rangú hivatalnokok, országos és helyi politikusok, kegyencek és megfélemlítettek bizonygatják: nincs már messze az az idő, amikor a bőség kosarából mindenki egyaránt vehet. Számok, adatok ömlenek a nagyérdeműre. Minden mutató javul. Aminek nőnie kell, az nő, aminek csökkennie kell, az csökken. Aki nem hiszi, járjon utána, gondolják a kormányzati szócsövek.

Most légy köpött a levesbe. Egy külső értékelő, az OECD által elvégzett PISA-mérés adatai igazolják, az oktatás teljesítménye jelentősen romlott, a rossz anyagi helyzetben lévő családok gyermekei eredménytelenül leszakadnak. Ebből két következtetést is le lehet vonni: az oktatás nem része az országnak, vagy az ország és benne az oktatás rendszere nem teljesít jobban. Valószínűleg az utóbbi megállapítás a helytálló. Az oktatás helyzetének romlása azért aggasztó, mivel annak az országnak nincs biztató jövője, amelyben az oktatási rendszer rosszul teljesít. Normális viszonyok között az állam érdeke olyan iskolarendszer létrehozása és működtetése, amelyik képes és alkalmas befogadni mindenkit, aki az ország területén él. Képes és alkalmas felkészíteni őket azokra a feladatokra, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az ország fejlődési pályára álljon. A család érdeke, hogy gyermekük megkapja a lehetőséget képességeinek, személyes ambícióinak megfelelő iskolai tanulmányok folytatásához. Az egyén sikeressége a garancia az állam sikerességére.

Miért nem működhet jól a magyar oktatás rendszere? A válasz egyszerű: az Orbán-kormány nem az ország, hanem önös érdekeinek szolgálatába állította, ezért államosította azt. Az államosítás lényege: a gyermekek nevelésének irányítása kerüljön az állam kezébe, s az állam dönthessen, kinek milyen sors jut. Az államosított rendszer nyújt lehetőséget ahhoz is, hogy az állam által fontosnak tartott ideológiát eljuttassa a gyermekekhez és családjukhoz.

A mindenható állam

Az államosítás eredményeképpen minden döntési jog az államhoz került. Az állam el-

látja a közhatalmi, a fenntartói és intézményi feladatokat is. Ez a rendszer 2011 óta, több lépcsőben, fokozatosan épült ki, s közeleg a befejezéshez. A fenntartói feladatok ellátására 2013-ban létrejött egy központi hivatal, az oktatásért felelős miniszter irányítása alatt. Ebbe olvadtak be az intézmények, így szervezeti önállóságuk megszűnt. Az állami hivatali rendszer részévé, az állami akarat végrehajtóiává váltak. A központi hivatal osztódik 2017. január 1-jén: oktatási központra és tankerületi központokra. A lényeg azonban nem változik.

A legfontosabb fenntartói ügyekben – intézménylétesítés és -megszüntetés, intézményi tevékenység meghatározása – továbbra is a miniszter dönt. Ezáltal a közhatalmi és a fenntartói jogosítványok összemosódnak. A központi hivatalon keresztül a miniszter irányítja a tankerületi központokat. A tankerületi központ fenntartóként „ellátja” az intézményvezetői döntések legfontosabb elemeit munkáltatói és költségvetési ügyekben. Ezáltal a fenntartói és az intézményi jogosítványok összemosódnak. Az alá- és fölérendeltségi viszonyok biztosítják a parancsok végrehajtását: a miniszter nevezi ki, menti fel az oktatási központ, a tankerületi központok, az iskolák vezetőit. A tankerületi központok vezetői nevezik ki, mentik fel az iskolai dolgozókat. A függőségi rendszer a kézi vezérlés alapja. A kézi vezérlés pedig eltünteti a döntési felelősséget.

A „szakmailag önálló” intézménynek nincs költségvetése, vezetőjének nincs gazdálkodási jogosítványa, alkalmazási joga. Nem köthet megállapodást. Nem hozhat olyan döntést, amelynek végrehajtásához pénzre van szükség. A tankerületi központ belső szabályzatában meghatározott összeg erejéig az intézményvezető kötelezettségvállalói és javaslattevői jogosítványt fog kapni.

A kudarchoz vezető út mérföldkövei

• Az első: a rendszer államosítása

Az állam közhatalomként szabályoz, ellenőríz, szankcionál. Fenntartóként szervez, iskolaként végrehajt. Az állam közhatalmi, fenntartói döntéshozatalának feltételei nem szabályozottak, bármikor megváltoz-

tathatók, egyeztetési kötelezettség, külső kontroll nincs.

• A második: a tankötelezettség idejének csökkentése

A tankötelezettség annak meghatározása, mikortól meddig kell a gyermeknek iskolába járnia. E kötelezettség egyben jog is: az állam köteles garantálni, hogy legyen olyan intézmény, amely nem tagadhatja meg a tanuló felvételét. A tanulás joga a tankötelezettség megszűnése után is megmarad. Az állam ellátási felelőssége és kötelezettsége azonban megszűnik. 1993-ban, a közoktatásról szóló törvény elfogadásakor – a 16 éves korig tartó tankötelezettség megtartása mellett – megegyeztek a parlamenti pártok abban, hogy az iskola-választás kényszere a 16. életév utánra tolódjon ki, ezért az általános műveltséget megalapozó oktatás tartson tíz évig, azután kezdődjön a szakképzés. Megegyeztek abban is, hogy az érettségizhez jutók aránya érje el a korosztály 75 százalékát. A 18 éves korig tartó tankötelezettség kevesebb, mint tíz évig tartott.

Miért romlottak az esélyek a tankötelezettség utáni iskolakezdéshez? Az ok: az oktatáspolitikai célkitűzések változása, melyet mindennél jobban kifejez a miniszterelnöki kijelentés: „Egy jó szakma többet ér egy diplománál.” Míg a helyi önkormányzat politikai felelősséggel tartozik választóinak a település iskola-rendszeréért, anyagilag is érdekelték abban – a tanulói létszámhoz kötött finanszírozás miatt –, hogy minél többen járjanak az általuk fenntartott iskolába, az állam érzéketlen a helyi közösségi problémákkal, munkaerőpiaci, foglalkoztatási gondokkal szemben. Költségvetési szempontból viszont érdekelt, hogy csökkentse az ellátórendszert. A tankötelezettség idejének 16 éves életkorra történő visszaállítása, a szakképzettséget, használható tudást nem biztosító híd-programok bevezetése – aki az általános iskola után nem jut be középfokú iskolába, itt teljesíti a tankötelezettségét – korlátlan lehetőséget biztosít a középfokú iskolai férőhelyek csökkenéséhez.

(Folytatás a 11. oldalon)

AZ OKTATÁS JOBBAN TELJESÍT!

(Folytatás a 10. oldalról)

- **A harmadik: a tantervi utasítás rendszerének visszaállítása**

Az oktatási rendszer legvitatottabb kérdései – ebben sosem volt konszenzus – a pedagógiai-szakmai munka központi szabályozásának mélysége, ezzel összefüggésben az intézmény szakmai önállóságának terjedelme. A tartalmi szabályozást – a jogszabályban kiadott – Nemzeti alaptanterv, kerettanterv, vizsgakövetelmények útján lehet megoldani. A Nemzeti alaptanterv és a vizsgakövetelmények kötelezősége nem volt vitatott. A kerettanterv megítélése – kötelező vagy ajánlott – változott. A kötelező kerettantervet alkalmazni kell. Az ajánlott kerettanterv alkalmazható, de az iskola saját helyi tantervet is készíthet. A kormányváltások így tantervváltásokkal jártak. A 2003-ban kiadott Nemzeti alaptanterv az iskolákkal szembeni elvárásokat a kulcskompetenciák fejlesztésében határozza meg, konkrét tananyag hozzárendelése nélkül. Az iskolák határozták meg a célhoz vezető utat, a tananyagot, a magasabb évfolyamra lépés feltételeit. Nem kellett minden tanulónak azonos időpontra azonos teljesítményt elérnie. Az ajánlott kerettanterv segítette a munkát. Az általános iskola első-harmadik évfolyamán tilos volt a „buktatás”, kötelező a szöveges értékelés. Az intézményi munka ellenőrzésében szerepük volt a szülőknek, a tanulóknak. A 2012-ben kiadott Nemzeti alaptanterv mindent visszarendezett: a kerettanterv kötelezővé vált, az elérendő célokhoz tartalmi követelményeket rendeltek hozzá, lehet buktatni, a szöveges értékelés időszaka az első évfolyamra és a második első félévére szorult vissza. Nincs idő, nincs lehetőség a hátránycsökkentésre, a családi, szociális, kulturális helyzetből adódó eltérések figyelembe vételére. Aki lemarad, az kimarad. Sorsa a hídprogram.

- **A negyedik: a pedagógusok szakmai, módszertani szabadságának felszámolása**

A pedagógus a kerettantervben előírtakat teljesíti. Meg kell követelnie minden tanulótól, hogy a meghatározott időpontra elsajátítsa, amit központilag előírtak. A közoktatás rendszerében a pedagógus döntött arról, melyik tankönyvet alkalmazza. A köznevelés rendszerében a kerettanterv adott tantárgyához az állam által kiadott két tankönyv közül lehet választani. Nincs igény az innovációra.

- **Az ötödik: a szakképzés rendszerének átalakítása**

A közoktatás rendszerében a szakiskola a kilencedik–tizedik évfolyamon közismereti tananyagból készíti fel a tanulót, kiegészítve azt a szakképzést megalapozó ismeretekkel. Így lehetősége van a tanulónak arra, hogy iskolát, szakképzést váltson, a szakmai bizonyítvány megszerzése után bekapcsolódjon az érettségire történő felkészítésbe. A közoktatásban a szakközépiskola kilenc-tizenkettedik évfolyamain az érettségire történő felkészítés, valamint a szakképzésbe történő bekapcsolódást elősegítő szakmai és gyakorlati ismeretek átadása folyik. A szakmai vizsgára szakképzési évfolyamon készülnek fel. A tanuló a gimnáziumi érettségivel azonos értékű érettségi bizonyítványt szerez. 2013-ban a szakiskolai felkészítés megváltozik. Az általános iskola után megkezdődik a szakképzés. A gyakorlati képzés válik hangsúlyossá. 2016. szeptember 1-jétől a szakközépiskola átveszi a szakiskola szerepét. A rendelkezésre álló idő minimális hányadát fordítják közismereti tananyagok ismereteinek átadására. A szakmai vizsga letétele után, további két évfolyamon felkészülhet a tanuló az érettségi vizsgára. Jogos kérdés: reális-e ez a lehetőség három év „kihagyás után”? A régi típusú szakközépiskolát felváltó szakgimnáziumban az érettségivel együtt szakképesítést is kap a tanuló. A felkészítéshez rendelkezésre álló idő jelentős részét lefoglalja a szakképzés. A szakgimnázium szakirányú továbbtanulásra készít fel, ezért az itt tanulók felsőoktatásba való bekapcsolódásának esélyei nem azonosak a gimnáziumi tanulmányok után érettségit szerző tanulókéval.

- **A hatodik: a pedagógus kiszolgáltatottsága**

A munkahelyváltás lehetősége az állami intézményfenntartás körében gyakorlatilag megszűnt. 2013. január 1-jétől az állami fenntartású intézmények az állami intézményfenntartó központ szervezeti egységeivé váltak. A munkáltatói jog gyakorlására a központ elnöke kapott felhatalmazást. Egy a munkahely, egy a munkáltató. Igaz, a szakképző intézményekből 47 szakképzési centrum jött létre 2015. július 1-jén. 2017. január 1-jétől pedig 58 tanterületi központ alakul. A szakképzési centrumok és a tanterületi központok külön-külön munkáltatók. A kézi vezérlés azon-

ban lehetővé teszi a „feketelista” összeállítását.

- **A hetedik: a pedagógus megfélemlítése**

A pedagógus 2015. január 1-jétől – amennyiben állami vagy önkormányzati fenntartású intézményben dolgozik – a Nemzeti Pedagógus Kar tagjává vált. A Nemzeti Pedagógus Kar tagja köteles megtartani a kar alapszabályában és a kar etikai kódexében foglaltakat. Magatartásával, nyilatkozataival nem sértheti a Nemzeti Pedagógus Kar érdekeit. A Nemzeti Pedagógus Kar etikai kódexe megsértése esetén – hivatalból – etikai eljárás lefolytatására van lehetőség. Az etikai vétség miatt kiszabható büntetések között a kizárás és ehhez kapcsolódóan a „hivatalvesztés” nem szerepel. Az etikai kódex azonban szakmai szabályként határozza meg önmagát. A Munka törvénykönyve szerint a szakmai szabályok megsértése megalapozza a foglalkoztatási jogviszony megszüntetését. Létrejött az állami felügyeleti rendszer és az állami minősítés rendszere. Ezek együttesen garantálják, hogy az állam egyetlen pedagógust se veszítsen szem elől. Ötévente minden pedagógust ellenőriz az Oktatási Hivatal. A miniszter által megszabott módon elvégzett intézményi önértékelés keretében két évente minden pedagógust értékelni kell. Pályáján minden pedagógusnak két alkalommal minősítési eljárásban kell részt vennie. Megszervezése az Oktatási Hivatal feladata. A sikertelen minősítés állásvesztéssel jár.

Hogyan tovább?

A kiszolgáltatottság, megfélemlítés, a központi akarat végrehajtása megöli a hivatástudatot, a kezdeményezőkétséget. Lázár János – ennek az elnyomó rendszernek főszereplője – közvetíti a miniszterelnök üzenetét: a pedagógusok a hibásak a rossz mérési eredményekért. Ez igaz állítás mindazokra, akik 2014-ben támogatták, hogy az előző kormányzati ciklus folytassa programjának megvalósítását. Ennek tanulságait kellene 2018-ban levonni. Ahhoz, hogy az oktatási rendszert ismét az ország szolgálatába lehessen állítani, vissza kell adni a tanítás szabadságát, a tanuláshoz való jog szabadságát. Ez csak akkor lehetséges, ha az állam visszaszorul a közhatalmi funkciók ellátására, és felszedik a zsákutca mérföldköveit.

(A cikk megjelent a Népszava 2016. december 24-i számában)

PISA-SOKK UTÁN

A 2015-ben írt PISA-tesztek eredményei 2016. december 6-án jelentek meg. Azok alapján elmondható: a magyar diákok tudása sokat romlott az előző, 2012-es teszthez képest, és még soha nem volt ennyire rossz. Kiderült, hazánkban drámaian nőtt azoknak a fiataloknak a száma, akik a legalapvetőbb készségekkel sem rendelkeznek, a mai 15 évesek negyede funkcionális analfabéta. Világossá vált, hogy Magyarországon a hátrányos helyzetű diákok nagy bajban vannak, az ország pedig több szempontból is a leggyorsabban leszakadó országok közé került. A PISA-tesztek elsősorban kompetenciákat mérnek három területen: tudomány, matematika és szövegértés. Minden területen bőven az OECD-országok átlaga alatt vagyunk. A kérdés ezek után: mi a teendő? Az alábbiakban azt mutatjuk be, ki hogyan látja, ki mit javasol.

PALKOVICS LÁSZLÓ oktatási államtitkár:

Az Emmi januárja részletes elemzést készített a kormánynak az okokról és a szükséges lépésekről. Palkovics László szerint két ok állhat a rossz eredmények mögött:

Magyarországon túl erős a családi háttér meghatározó ereje, amit az iskola nem tud kompenzálni.

Komoly módszertani megújulásra van szükség az iskolákban, a tanároknak jobban kell figyelniük a tudás átadására.

Korábbi vizsgálatok is azt mutatták, hogy a rossz szociális helyzetű családokban a gyerekek nem kapnak elég támogatást és segítséget a szülőktől a tanuláshoz. Ebből olyan hátrányok származnak, amelyeket később már nehéz behozni. Az államtitkár szerint egyrészt ezen a területen kell erősíteni az iskolát. A jövőben a pedagógusképzésben és a továbbképzésben is sokkal nagyobb hangsúlyt kell fektetni a tanárok módszertani képzésére. Fontos a tananyag modernizálása és megújítása is. Az Emmi átgondolja a mindennapos testnevelés szerepét az iskolákban. Készül például a küzdősport-stratégia, az iskolák sokkal inkább támaszkodhatnak a jövőben a helyi sportegyesületek kínálatára a mindennapos testnevelés során.

HORN DÁNIEL, az MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpontjának tudományos munkatársa:

A PISA-mérés nagyon jól mutatja, később hogyan teljesítenek a diákok a munkaerőpiacon. A szakiskolákban végzettenek, mint a többi iskolatípusban, mert itt kevesebb az alapozó tárgy, mint másol. A szakgimnáziumok bevezetése tovább fogja rontani az eredményeket, pedig a munkaerőpiac is jobban értékeli az alapkészségeket a kereseti előny alapján. A kezdetekben ugyan kedvezőbbek a szakiskolások elhelyezkedési lehetőségei, de később romlanak, és ezen a külföldi példák alapján a duális képzés se feltétlenül fog segíteni, ezért a változtatások szerint „kifejezetten rosszak és károsak”.

A PISA-eredmények alapján a tanulók minél korábbi szétválasztása iskolatípusok közt különösen rossz hatású a hátrányos gyerekeknél, az ellenkezője viszont igazságosabbá teszi a rendszert. Magyarország itt rossz irányba halad.

RADÓ PÉTER oktatáskutató:

Lehet, durván hangzik, de be kell látni: a rendszerváltás óta az első komoly oktatási reformot a jelenlegi kormány hajtotta végre. Sajnos borzalmas célokkal és eredményekkel. Bár vannak pozitív nemzetközi oktatási trendek, Magyarország szinte mindegyikkel szembe megy.

Nem a mostani PISA-kutatás volt az első, amely felhívta a figyelmet a 2010 óta tartó oktatáspolitikai elhibázottságára, az irányvonal mégsem változott. Ez nem csak a politika hibája: a társadalom sem ismerte még fel, hogy a frontális oktatási modell ideje lejárt, helyét a kreativitásra, alkotásra, önálló problémamegoldásra tanító oktatásnak, a nyelvtudás és a digitális írástudás fejlesztésének kellene átvennie. Magyarországon szinte senki nem gondolkodik azon, milyen hosszú távú keretei legyenek az oktatásnak, hiszen még mindig a múlt problémáit próbáljuk megoldani, „a múlt démonaival küzdünk. De amíg ezeket nem tudjuk kezelni, nem is lehet hosszú távú stratégiákban gondolkodni. Az iskolarendszerünk a 80-as évek óta folyamatosan hullik szét, ehhez minden kormány hozzá tett valamit. Ha sokáig görgetjük a problémákat magunk előtt, azok tovább nőnek. Az elmúlt 26 évben is a politikusoknál pattogott a labda, nem voltak túl innovatívak. Az utóbbi időben a parlament felől nem nagyon látni életképes stratégiákat”.

Pedig több olyan nemzetközi trend is van, amelyet követni lehetne. Például valamennyi jól teljesítő országban növekszik az oktatásban eltöltött idő aránya – ám Magyarországon ennek épp ellenkezője történik, a negatív trendhez a tankötelezettségi korhatár leszállítása adta meg a kezdőlökést. Míg 2011-ben a 18 éves korosztály 80,1 százaléka járt iskolába,

2015-re ez az arány 68,2 százalékra csökkent. Az oktatásban eltöltött idő mellett fontos az iskolai tudás átértékelése is: az ismeretek értelmezésére, alkalmazására kellene fókuszálni. Többet kellene a felsőoktatásba investálni, ám ez nem elég, a közoktatásnak is biztos alapozást kell nyújtania.

HILLER ISTVÁN (MSZP) volt oktatási és kulturális miniszter:

Ezek a gyalázatos eredmények nem a gyermekeket, még csak nem is a tanárokat minősítik.

Azt szeretném mondani ajánlatként, hogy állítsák vissza a nagyobb tanári szabadságot. Azt szeretném kérni, hogy a gyermekek terhelését lényegesen csökkentsék. Azt szeretném kérni és javasolni, hogy a Nemzeti alaptantervet a Magyar Tudományos Akadémia koordinálásával alakítsuk át. Ne a politika, hanem egy köztisztviselő álló testület. Azt szeretném negyedszer javasolni, hogy a magyar önkormányzatok lehessenek intézményfenntartók az oktatásban. Nem azt mondom, hogy állítsuk vissza azt, ami 2010 előtt volt, hanem azok, amelyek képesek és akarják, azok intézményfenntartók lehessenek. Végül azt szeretném javasolni, hogy közös akarattal 2020-ig 6,5 százalékra emeljük a magyar GDP egészében az oktatásügy kiadásait, ami most 3,9 százalék. Szeretném tehát azt javasolni, hogy közösen teremtsük meg a finansziális bázist, bízzunk jobban a tanárainkban, higgyünk jobban a gyermekeink tehetségében, és ne írjuk elő pontról pontra, percről percre, hogy hogyan gondolkodjanak. Azt szeretném kérni, hogy a helyi közösségekben, az önkormányzatokban jobban higgyünk. És azt szeretném, hogy ezt a Nemzeti alaptantervbe és egy új közoktatási törvénybe foglaljuk bele. Azt szeretném kérni, hogy – a javaslatok ütköztetésével és a nyilvánosság biztosításával, amit egyébként normál esetben egy parlament tesz meg –, próbáljuk meg ezt.

PL-összeállítás

FERGE ZSUZSA AJÁNlja

Társadalom- és szociálpolitika, Magyarország 1990–2015

A kötet, amit beharangozok, még készül. A kézirat novemberben került az Osiris kiadó szerkesztőjéhez. Januárra tervezik a megjelenést. Az Új Egyenlőség kérésére írom ezt az előzetes ismertetőt. Nem tudom, mennyire szokványos az ilyesmi, de remélem, a könyv megjelenése nagyjából egybeesik a beharangozással. A könyv születéséről annyit, hogy nem nekem jutott eszembe, hogy az elmúlt 25 év szociálpolitika-történetét megírjam. Gyurgyák János kért egy kötetet egy már elindult sorozathoz.

A kérdés elfogadására a könyvek és a szociálpolitika iránti szolidaritás késztetett. Ódon kötöttségek, ódon érzelmek. Remélem azonban, hogy a könyv felfogása, hangszerelése nem ódon. Egy-egy szakfejezet megírására az utánam következő „szociálpolitikai generációk” fiatalabb, olykor legfiatalabb tagjait kértem meg. (Fejezetet írtak Darvas Ágnes, Farkas Zsombor, Missetics Bálint, Nagy Ádám és szerzőtársai, Szikra Dorottya, Tausz Katalin, Velkey Gábor.) Írásuk belesimul az egészbe. Ez azért lehetséges, mert mindannyian hasonlóképpen vélekedünk arról, hogy a szociálpolitika nemcsak szakterület, hanem politika is. Emögött egy, általam társadalompolitikának nevezett értékrend és elképzelés áll arról, hogy a közpolitikai beavatkozásoknak milyen irányba kellene befolyásolniuk a társadalmi viszonyokat. A mi általunk vállalhatónak tartott társadalompolitika értékeinek három nagy forrása van. „Az egyik a zsidó-keresztény vallási parancsok sora, többek között a gyengébbek segítéséről, az adakozó szeretetről, az idegen elfogadásáról. A másik a felvilágosodás öröksége szabadságról, egyenlőségről, testvériségről vagy szolidaritásról, igazságosságról, jogokról, méltóságról. A harmadik a szociáldemokrata eszmerendszer, amely a kapitalista piaci társadalom igazságtalan és létbiztonságot aláásó működését kívánja demokratikus módszerekkel korlátozni, közakarral kidolgozott állami beavatkozások segítségével ellensúlyozni. A társadalompolitikák különbözhetnek aszerint, hogy egy adott kormányzat melyik értéknek milyen súlyt ad, vagyis nincs szó valamilyen zárt, merev politikai vagy pártideológiáról. Ha azonban egy kormánypolitikából a fentiek közül fontos értékek hiányoznak, vagy elmentmondásosan működnek, akkor nem adnak alapot egy általunk elfogadhatónak tekintett szociálpolitikához.” Az Európában ma még mindig érvényesnek tekintett „Európai Szociális Modell” nagyjából ennek az értékrendnek felel meg.

A könyv első nagyobb egysége séta a szociálpolitika körül. A társadalompolitika

és szociálpolitika fogalmainak kibontása mellett egy-egy fejezet részletezi a szociálpolitika tartalmát, termeléshez és elosztáshoz való viszonyát, demokratikus jellegének feltételeit, az elosztás elveit, az elosztásban kiemelt szerepet játszó központosított redistribúció, az államháztartás bevételeinek és kiadásainak mibenlétét. A második nagy egység a magyar szociálpolitika 25 éves gyakorlatát, tevékenységét ismerteti egészében és néhány kiemelt szakterületen. Minden területen követjük a kormányzatok tevékenységét, a konkrét intézményeket és intézkedéseket. Vizsgáljuk, melyik intézményekhez milyen volt a központi állam viszonya, kiemelve a sok közül az önkormányzatok és a központi kormányzat közötti viszonyt. Elemezzük, hogy a szociálpolitika elosztási módszerei mennyire voltak hatékonyak, a különböző társadalmi csoportok hogyan részesültek a közös kötelezettségekből és a közjavakból. Az utolsó fejezet még egyszer bejárja az egész utat már csak arra koncentrálva, hogy a törvényekben mennyire fejeződnek ki alapvetőnek tekintett értékek, illetve – főként az egyenlőtlenségekre gyakorolt – elvárt társadalmi hatások. 25 év mintegy 600 szociálpolitikai tárgyú törvényét a szerint vizsgálja, hogy hogyan érintette a jogokat, méltóságot, szabadságot, a szociális állampolgáriságot; hogy növelni vagy csökkenteni akarta-e az újraelosztást; hogy erősítette vagy gyengítette a demokratikus folyamatokat például a társadalmi párbeszéd intézményeivel; hogy milyen hatást gyakorolt a vertikális újraelosztással a jövedelmi egyenlőtlenségekre, a szegénységre, végső soron a kirekesztésre; hogy érzékelhető-e a „büntető állam” megjelenése.

„A könyv középpontjában többek közt az áll: Milyen célokat követtek a kormányok, amikor – jogszabályokkal, programokkal, stratégiákkal – beavatkoztak a társadalom szociális ügyeibe, vagyis amikor szociálpolitikát csináltak?”

Az egész könyv középpontjában három összefüggő kérdés áll: Milyen célokat követtek a különböző kormányok, amikor – jogszabályokkal, programokkal, stratégiákkal – beavatkoztak a társadalom szociális ügyeibe, vagyis amikor szociálpolitikát csináltak? A társadalom- és szociálpolitika jellege szempontjából összefüggő folyamat-e a 25 év, vagy vannak egymástól jellegzetesen különböző szakaszok? És végül: mennyire voltak sikeresek ezek a beavatkozások, mennyire valósultak meg a deklarált, illetve a nem deklarált, de titkon nem ellenzett célok? A válaszok nem derűsek.

Már a célokkal baj van. Sem a teljes negyedszázadnak, sem az egyes ciklusoknak (bizonyos értelemben az utolsót kivéve) nem volt vállalt társadalompolitikája, összefüggő, valamennyire is távlatos célrendszere. Ennek megfelelően a szociálpolitika sem alkothatott összefüggő rendszert, végig töredezett maradt, tele a folyamatok megszakítottságával, ciklusok közötti, alkalmasint cikluson belüli 180 fokos fordulatokkal, pillanatnyi rögtönzésekkel, tűzoltásokkal. Nehéz tehát megmondani, mennyire teljesültek átfogó célok, hiszen többnyire homály fedte őket. Egyes ciklusokban egy-két cél kiemeltté válhatott, de akár teljesültek, akár nem, a szociálpolitika rendszerén nem változtatnak.

Ami a gyakorlatot illeti, a beavatkozások tömege alig követhető. Az eligazodáshoz igyekeztünk a jogalkotást segítségül hívni. A jog az egész könyvben – ez hibájával is felróható – kiemelt szerepet kap. Ennek magyarázata az, hogy (mérvado jogász elemzések szerint) a magyar közpolitikai szemléletet, sőt a közigazgatási gyakorlatot is eluralja a jogi szemlélet. A politikus nem a legcélravezetőbb eszközt keresi, hanem azt a jogszabályt, amely majd összefér a többi jogszabállyal is, és alkalmasint kínál egy eszközt. A közalkalmazottak jelentős része nem szolgáltatónak vagy szolgáltatósszervezőnek tekinti magát, hanem jogalkalmazónak, vagy épp jogalkotónak.

(Folytatás a 14. oldalon)

FERGE ZSUZSA AJÁNlja

(Folytatás a 13. oldalról)

Az adott körülmények között ez szerencsének is tekinthető. Szinte minden szervezetet, intézményt, szabályt, feltételt, elnevezést 10-20-50-szer változtattak, gyakran száz vagy annál több paragrafust tartalmazó jogszabályokkal. Alig hihető, hogy a képviselők néhány hét vagy nap alatt áttanulmányozták a végtelenített szövegeket, megtaláltak egy-egy szándékkal elbújtatott félmondatot, és mindig tudták, miről is szavaztak. A jogalkalmazók idejét valóban felemésztette a jogszabályok követése és értelmezése, az állampolgárok pedig, akikre a jogszabályok vonatkoztak, végképp tájékozatlanok maradtak új, akár naponta változó jogaik és kötelezettségeik tenge-
rében.

Nemcsak a 25 évet átívelő összefüggések hiányoznak, hanem – az utolsó másfél ciklus kivételével – a ciklusok is szaggatottak. Az elemzés mégsem tudta megkerülni a ciklusokat, a köztük lévő különbségek jellegzetesek. Ez annak ellenére igaz, hogy egyik kormány politikája sem jellemezhető vezető pártjuk vagy pártjaik vállalt ideológiájával. Sem az egyes ciklusok, sem az ország egészének szociálpolitikáját nem tudjuk az ismert „rezsimekkel” jellemezni. „A »rezsimek típusokat« tekintve az egyes kormányok saját politikai jellegüket – a koalícióban lévő pártok öndefinícióját követve – a hagyományos ideológiai terminusokban határozták meg. Az első kormány önmagát kereszténydemokrata-konzervatívnak tekintette, a második szociáldemokrata-liberálisnak, a harmadik jobboldali konzervatívnak (kereszténydemokrata elem nélkül), a negyedik és ötödik ismét szociáldemokrata-liberálisnak, a hatodik ismét jobboldali kereszténydemokrata-konzervatívnak. A törvények tanúsága szerint (és persze a tapasztalatok alapján ítélve) gyakorlatuk

csak nagyon részlegesen illeszkedett e vállalt címkékhez. Pontosabban: az első kormány igyekezett nem elsülyedni a hirtelen változástömegben, leginkább a kihívásokra »reaktívan« működött. A második, negyedik és ötödik (elvben baloldali) kormányok ideológiailag el-
lentmondásosan csapongtak. Az emberi jogokat – papíron legalább – komolyan bővítették, a munkajogokat, és még inkább a szociális jogokat inkább hanyagolták vagy épp megtagadták. Ha egyáltalán valamire alkalmazhatók címkék, az a harmadik és még inkább a hatodik kormány, amelyekre, bár önmagukat jobboldali keresztény-konzervatívnak tekintik, egyre inkább illenek az illiberális, autokrata és neokonzervatív címkék, erős nacionalista töltéssel. Úgy is mondhatnánk, amilyen program nélküliek voltak a pártok, olyan iránytű nélküliek voltak szociálpolitikáik. Balszerencsénkre, a hatodik kormányzatnak van a legkoherensebb, törvényekkel is jól követhető programja a társadalom átalakítására. Ez azonban sajnos ellentmond majdnem mindennek, amit eddig európai szociális modellnek hívtak.”

„Lent a szegények, mélyszegények, munkanélküliek, prekáriusok, hajléktalanná válók, romák milliós tömege... egyre inkább kiszakad a társadalomból, szorul be szegregátumokba... a reménytelen sorsvesztésbe.”

Ami a kimenetet illeti, az egyes beavatkozások olykor hoztak kisebb-nagyobb eredményeket. Egészében azonban a redisztribúció – noha olykor a GDP elég nagy hányadát fordították szociálisnak nevezett célokra az egyes kormányok – a mi mércénkkel mérve nem volt sikeres. Az elmúlt 25 év alatt az egyenlőtlenségek és a szegénység jelentősen nőttek, nem sikerült, illetve főként

közmunkásokkal sikerült növelni a foglalkoztatottak számát, az egészségügyi ellátás és az iskolák teljesítménye romlott. A társadalom kettészakadása több területen mélyült. Mára kettős a szakadás.

A politikában lassan áthidalhatatlan a szakadék a liberálisok és illiberálisok, ha tetszik bal és jobb, idegenszívű és nemzeti tudatú között. A társadalomban két nagy törésvonal rajzolódik ki, amelyek (egyelőre?) politikafüggetlenek. Fent az oligarchák, hatalmasok, nagytőkések, nagybirtokosok, magukat nagyúrnak álmodók, a tőkés és feudális világ furcsa posztiszocialista kevercse alkot egyre összetartóbb, a társadalom egészétől mind jobban távolodó csoportot. Lent a szegények, mélyszegények, munkanélküliek, prekáriusok, hajléktalanná válók, romák milliós tömege nemcsak távolodik, hanem egyre inkább kiszakad a társadalomból, szorul be szegregátumokba, leszakadó falvakba és kistérségekbe, a reménytelen sorsvesztésbe. A szociálpolitikában – a szociális ellátásokban is – ezek a törésvonalak sok formában jelennek meg érdemesek és érdemtelenek között, fizetni képesek és fizetésektelen, ezért lassan sokféle ellátástól megfosztottak között, teljes jogú és jogaitól többé-kevésbé megfosztott állampolgárok között. Könyvünk, amelyet talán szociálpolitikai tankönyvnek is lehetne használni, történelemkönyvvé válhat, ha beteljesednek a mai tendenciák, és a mindig tökéletlen, de valamennyire létező jóléti állam helyébe egyértelműen a munka állama lép.

Elemzéseink tele lehetnek hiányokkal, értelmezéseink és értékeléseink lehetnek pontatlanok és vitathatók. Én örülnék legjobban, ha a viták nyilvánosan kibontakoznának, és kivált, ha jönne majd valaki, és mindezt – nem történelemkönyvként – teljesebben és pontosabban megírja.

Fotó: Népszava

Ferge Zsuzsa

Széchenyi-díjas szociológus, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja. A szegénység, a kirekesztés és a társadalmi rétegződés szociológiai aspektusának jelentős kutatója. 2006-tól az MTA Gyermekszegénység Elleni Programiroda vezetője. (Ferge Zsuzsa könyvelőzetese az Új Egyenlőség Facebook-oldalán jelent meg 2016. december 27-én.)

TUDÁSOK FÁJA

Csírájukban meglátni a dolgokat, ahhoz kell lángész – mondta Lao-ce. Ezen az oldalon csírákat próbálunk átnyújtani olvasóinknak, nagy emberek nagy gondolatait, így bontva ki tudásuk fáját. Ám „Gyerekszemmel a Gizimedvétől Bagarolig” alcímmel átnyújtunk egy csokorral az igazán kis emberek, vagyis a gyerekek megmosolyogtató „alkotásaiból”, vicces félreértéseikből. Természetesen a Pedagógusok Lapjából nem maradhatnak ki az oktatásról szóló bölcsességek sem, ezt a „A tanításról felsőfokon” alcím alatt találhatják. S hogy teljes legyen a komfortérzetünk, olvashatnak az alkotó pedagógus tollából is, kollégánk, *Antal Lajos* néhány „átiratát” „A tanító szemével” alcím alatt is közöljük.

Siker

Az emberek mindig a körülményeket okolják azért, amit az életben elérnek. Én nem hiszek a körülményekben. Azok az emberek, akik boldogulnak ebben a világban, olyanok, hogy reggel felkelnek és megkeresik azokat a körülményeket, amelyekre szükségük van. Ha nem találunk ilyet, megteremtjük őket! (*George Bernard Shaw*)

Jelenlét

Lehet, hogy csak egy ember vagy ezen a világon, de valakinek te jelentheted magát a világot. (*Gabriel García Márquez*)

Nemzedékek

Minden nemzedék azt képzei magáról, hogy intelligensebb az előtte járónál és bölcsőbb az utána következőnél. (*George Orwell*)

Ár-érték

Ma az emberek tudják mindennek az árát, de semminek az értékét. (*Oscar Wilde*)

Előkelőség

Az embert nem a születés, a földi rang avatja előkelővé, hanem a szellem és a jellem. (*Goethe*)

Különbség

A különbség a között, amit megteszünk és amire képesek lennénk, megváltoztathatná a világot. (*Mahatma Gandhi*)

Nagyság

Mindenki lehet nagy ember... mert bárki képes másokat szolgálni. A szolgálathoz nem kell egyetemi végzettség. Nem kell hozzá egyeztetni az alanyt az állítmánnyal. Csak hálátelt szív kell hozzá, szeretettől áthatott lélek. (*Martin Luther King*)

Tökéletesség

Nem akkor alkottál tökéleteset, ha már nem tudsz mit hozzátenni, hanem ha már nem tudsz mit elvenni belőle. (*Antoine de Saint-Exupéry*)

Halhatatlanság

Oszd meg a tudásodat másokkal: ez az egyik módja annak, hogy halhatatlan légy. (*Dalai Láma*)

Végtelen

Csak két dolog végtelen: a Világegyetem és az emberi butaság, bár az elsőben nem vagyok egészen biztos. (*Albert Einstein*)

Gyerekszemmel a Gizimedvétől Bagarolig

☺ Amerikában a Sziklás-hegységben rengeteg Gizimedve él.

☺ A világ legnagyobb sodrású folyója az Anakonda, melynek őserdeiben rengeteg amazonas él.

☺ A költők csak akkor tudtak verseket írni, ha homlokon csókolta őket egy mázsa.

☺ Caesar utolsó szavai így hangzottak: Te is fiam Brumi?

☺ Maugli párducát Bagarolnak hívták.

☺ Mikszáth híres regénye a Noszti fiú esete a Tóth Matyival.

☺ Síkidomok a kör, a négyzet, a háromszög és a palalelógó gamma.

☺ Stephenson megépítette az első rakétát, amit Gőzmozdonyoknak nevezett el... Ja nem! Fordítva!

☺ A távíró feltalálása után már csak az lehetett távírársz, aki megtanulta a Morzsa ábécét.

☺ Mezopotámia a Tigris és az Elefántes folyók között terült el.

☺ Egész Európa rettegett a magyarok nyulaitól.

☺ 1222-ben II. András király adta ki az Aranybuktát.

☺ Caesar átlépett a Rubik Ernőn.

☺ Benyovszky volt Magadoszár legnagyobb királya.

☺ Az USA azért lépett be az első világháborúba, mert a Lucitania gőzösből a németek tengeralattjárót csináltak.

☺ Az opera végén Othello ledöfte Desdemonát, aki erre énekelni kezdett.

☺ A medveféléknek több faja van, pl: a barnamedve, jegesmedve, grizzlymedve és Micimackó.

☺ Az ember eredendően LÓ!

A tanításról felsőfokon

Karizma

A pedagógus nem lehet elkeseredett, megtorpant ember, mert a pedagógusnak egyetlen karizmája van: a jövőbe vetett hit optimizmusa. (*Karácsony Sándor*)

Analfabéták

Az olyan ember, aki nem ért a számítógéphez, a XXI. században analfabétának fog számítani. (*Teller Ede*)

A nagyobb öröm

Nem a tudás, hanem a tanulás, nem a birtoklás, hanem a szerzés, nem az ottlét, hanem az odaút szerzi a nagyobb örömet. (*Carl Friedrich Gauss*)

Az iskola dolga

Az iskola dolga, hogy megtaníttassa velünk, hogyan kell tanulni, hogy felkeltse a tudás iránti étvágyunkat, hogy megtanítsa bennünket a jól végzett munka örömeire és az alkotás izalmára, hogy megtanítsa szeretni, amit csinálunk, és hogy segítsen megtalálni azt, amit szeretünk csinálni. (*Szent-Györgyi Albert*)

A tanító szemével

Antal Lajos

Arany János: Bárd ok

Ha lép, az istenadta nép, a pávatánccal együtt lép.
Esernyőerdő, kockásing öt percre némán szélben ring.
Vagy lehull a lepel egyszer? ... Akkor már békésen fekszel.

Weöres Sándor: Regél Ő

Három pörge kalapka, kinek széle szalma,
amiből lett faragva, szürke szarka farka.
Lett belőle esernyő, kockás ing, meg tarka,
alatta sok merengő – szürke pógár-fajta.
Másikból lett napernyő, – piros, narancs, barna.
Összes legény tekergő, csípje meg a csókát!

Petőfi Sándor: Áldozat

Itt van az őz, itt van újra, tálról mereng kedvesem:
„Tányérodon vadas lettem, hamarosan megeszel.
Nem tudtad, hogy öreg néne engem ápolt, gyógyított?
Nem tudtad, hogy kicsi gidám mindig velem ballagott?
Tudom, hogyha tudtad volna, akkor is csak így járok,
mert tetőled puskás bácsi sok irgalmat nem várok.”

ÍGY ALAKULNAK A 2017-ES PEDAGÓGUSBÉREK

A pedagógusok fizetése nem emelkedik januártól, ugyanis a vetítési alap a 2017. évi költségvetési törvényben is változatlan maradt. A pedagógusbérek számításai képletéből ugyanis 2015-től kivették a minimálbér emelkedésének hatását, helyette továbbra is a 2014. évi 101 500 forintos minimálbér szerepel szorzóként „vetítési alap” néven. (Amennyiben az eredeti ígéret szerint továbbra is figyelembe vennék a minimálbér változását, akkor a vetítési alap helyett a 2017. évi minimálbér, vagyis 127 650 lenne a képletben, ami a jelenleginél 25%-kal magasabb fizetéseket jelentene a pedagógusoknak.) Béremelkedésre 2017 januárjától csak azok számíthatnak, akik a „Pedagógus I.” kategóriából a „Pedagógus II.” kategóriába kerülnek át. Ez utóbbi kategóriába tartoznak azok is, akik 2016. szeptember 1-jétől számítva maximum hét év múlva mennek nyugdíjba, és nem volt sikertelen minősítési eljárásuk.

Az utolsó, 2017. szeptember 1-jei béremelés már nem lesz kötelező, azt a munkáltató ma még ismeretlen szabályok alapján differenciálhatja.

A 2017. január 1-jétől érvényes bértábla:

Kategória/év	Gyakornok*			%	Pedagógus I. (%)			%	Pedagógus II. (%)		
	közép	főiskola	egyetem		közép	főiskola	egyetem		közép	főiskola	egyetem
1	0-2/4	121 394	177 118	196 098	100	–	–	–	–	–	–
2	3-5	–	–	–	120	145 673	212 542	235 318	–	–	–
3	6-8	–	–	–	130	157 812	230 253	254 927	–	–	–
4	9-11	–	–	–	135	163 882	239 109	264 732	150	182 091	265 677
5	12-14	–	–	–	140	169 952	247 965	274 537	155	188 161	274 533
6	15-17	–	–	–	145	176 021	256 821	284 342	160	194 230	283 389
7	18-20	–	–	–	150	182 091	265 677	294 147	165	200 300	292 245
8	21-23	–	–	–	155	188 161	274 533	303 952	170	206 370	301 101
9	24-26	–	–	–	160	194 230	283 389	313 757	175	212 440	309 957
10	27-29	–	–	–	165	200 300	292 245	323 562	180	218 509	318 812
11	30-32	–	–	–	170	206 370	301 101	333 367	185	224 579	327 668
12	33-35	–	–	–	175	212 440	309 957	343 172	190	230 649	336 524
13	36-38	–	–	–	180	218 509	318 812	352 976	195	236 718	345 380
14	39-41	–	–	–	185	224 579	327 668	362 781	200	242 788	354 236
15	42-44	–	–	–	190	230 649	336 524	372 586	205	248 858	363 092

* Az új rendelkezések szerint a **főiskolai végzettség = alapfokozattal**, az **egyetemi végzettség = mesterfokozattal**. A könnyebb megkülönböztethetőség kedvéért azonban a táblában mindenütt a régi megnevezést írjuk. A mesterszintű végzettség és a mesterfokozat könnyen összecserélhető.

Értelemszerűen az illetmények összegét a kereset szabályai szerint állapítja meg a munkáltató.

Kategória/év	%	Mesterpedagógus (%)			%	Kutatótanár (%)		
		közép	főiskola	egyetem		közép	főiskola	egyetem
1	0-2/4	–	–	–	–	–	–	–
2	3-5	–	–	–	–	–	–	–
3	6-8	–	–	–	–	–	–	–
4	9-11	–	–	–	–	–	–	–
5	12-14	–	–	–	–	–	–	–
6	15-17	200	242 788	354 236	392 196	220	389 660	389 660
7	18-20	205	248 858	363 092	402 001	225	273 137	398 516
8	21-23	210	254 927	371 948	411 806	230	279 206	407 371
9	24-26	215	260 997	380 804	421 611	235	285 276	416 227
10	27-29	220	267 067	389 660	431 416	240	291 346	425 083
11	30-32	225	273 137	398 516	441 221	245	297 415	433 939
12	33-35	230	279 206	407 371	451 025	250	303 485	442 795
13	36-38	235	285 276	416 227	460 830	255	309 555	451 651
14	39-41	240	291 346	425 083	470 635	260	315 624	460 507
15	42-44	245	297 415	433 939	480 440	265	321 694	469 363

A számításához felhasznált adatok:

Forrás: PSZ

1. Az illetményalap számításának vetítési alapja 2017-ben is 101 500 forint.

2. Az illetményalap 2016. szeptember 1-jétől a vetítési alap a) 119,6 százaléka középfokú végzettség esetén; b) 174,5 százaléka főiskolai végzettség esetén; c) 193,2 százaléka egyetemi végzettség esetén.

A vetítési alap és a fenti százalékok segítségével számítható ki az illetményalap.

